

ใบรับรองวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

ปริญญา

ครุศาสตรเกษตร

อาชีวศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร

Developing Training Curriculum to Improve the Careers as Needed of Farmer's
at Prachuap Khiri Khan Province of Sithipornkridakara Research Station

นามผู้วิจัย นางสาวนิภา เชื้อนควบ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์พิรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬารัตน์ วัฒนะ, Ph.D.)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โรจนฤทธิ์พิเชษฐ์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สุรัชย์ จิวเจริญสกุล, ศศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่

เดือน

พ.ศ.

สิงสีทจี่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกร
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร

Developing Training Curriculum to Improve the Careers as Needed of Farmer's at
Prachuap Khiri Khan Province of Sithipornkridakara Research Station

โดย

นางสาวนิภา เชื้อนควบ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

พ.ศ. 2553

นิภา เชื้อนควบ 2553: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการ
ของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาคุรุศาสตร์เกษตร ภาควิชาอาชีวศึกษา ประชานกรรมการ
ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์พิรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D. 83 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ: ศึกษาความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรของ
เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องความต้องการของ
เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยได้ทำการศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาอาชีพของ
เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทนของเกษตรกรจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร ใช้
แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการประชุมกลุ่มย่อย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำ
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยประยุกต์ใช้วิธีการในเชิงคุณภาพ จากการตีความ และเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ
ขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลมาประเมินความต้องการในการฝึกอบรม และสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรม
ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้มากที่สุด
จำนวน 1 หลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความต้องการฝึกอบรมอาชีพทำสวน
ปาล์มน้ำมันมากที่สุด และได้สร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตร “การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน”
จำนวน 1 หลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

Nipa KeunKuab 2010: Developing Training Curriculum to Improve the Careers as Needed of Farmer's at Prachuap Khiri Khan Province of Sithipornkridakara Research Station. Master of Science (Agriculture), Major Field: Agricultural Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Associate Professor Peerapong Tipanark, Ph.D. 83 pages.

The main objective of this research was to: study the agricultural training needs of farmers in Prachuap Khiri Khan Province and to develop the training curriculum which was corresponded with the farmers' need. The research was focus on situation of society and farmers' demand in Prachuap Khiri Khan Province. The respondent were surveyed by selecting the delegation such as the farmer leader, local leaders, and agricultural district officials to get the research result on the most wanted profession of farmers. The instrument were semi-structured interview and focus group. The data was applied qualitatively and quantitatively analyzed. The data was interpreted and descriptive statistics to the training needs and develop the one agricultural training curriculum to get the most suitable and corresponded with the farmers' demand.

The research have revealed as follows : The most wanted of farmers in Prachuap Khiri Khan Province toward the agricultural training curriculum was oil palm culture; therefore "the oil palm culture training curriculum" was created.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พิรพงศ์ ทิพนาค ประธานกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลักเป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความดูแลและชี้แนะอย่างดียิ่ง พร้อมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจริญ
เอี่ยมสุภาสิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬารัตน์ วัฒนะ กรรมการสาขาวิชาเอก ศาสตราจารย์ดร.เจริญศักดิ์
โรจนฤทธิ์พิเชษฐ์ กรรมการสาขาวิชารอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา อังกสิทธิ์และรอง
ศาสตราจารย์สมศรี ภัทรธรรม ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำ และตรวจทานวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้จนแล้วเสร็จ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์สุรัช จิวเจริญสกุล หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา
และเจ้าหน้าที่ ขอบพระคุณอาจารย์วรรณ นาวิกมูล ที่แก้ไขคำย่อภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญเรื่องปาล์มน้ำมัน คุณศักดิ์ศิลป์ โชติสกุล คุณวราวุธ ชูธรรมรัช
คุณเกริกชัย ธนรักษ์ คุณศิริชัย มามีวัฒนะ คุณอรรรัตน์ วงศ์ศรี รศ.ชัยรัตน์ นิลนันท อาจารย์ธีระพงศ์
จันทร์นิยม รศ.ธีระ เอกสมทราเมษฐ์ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร รศ.ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ
ผศ.สายสมร ศรีสุขประเสริฐ ผศ.ดร. สันติ ศรีสวนแดง และคุณอรรถพร จินตามณี ที่ตรวจทาน
แก้ไข หลักสูตร เรื่อง การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน จนได้หลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ยิ่ง ขอขอบคุณ
เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรกร
และผู้นำกลุ่มเกษตรกร ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.ณรงค์ชัย พิพัฒธนวงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาระบบ
นิเวศเกษตร คุณสุดประสงค์ สุวรรณเลิศ หัวหน้าสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร ที่เปิดโอกาสให้เข้ารับ
การศึกษาเพิ่มประสบการณ์ เจ้าหน้าที่สถานีฯและสถาบันฯที่เป็นกำลังใจคอยช่วยเหลือ
ขอขอบพระคุณ คุณนคร เหลืองประเสริฐพร้อมครอบครัวที่ช่วยเหลือ เป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้า
เข้ารับการศึกษานี้ รวมทั้งน้องๆ ภาควิชาอาชีวศึกษา สาขาคุรุศาสตรเกษตร ที่ดูแลตลอด
การศึกษา ขอขอบคุณ คุณรัตนา สุวรรณเลิศที่ช่วยจัดรูปแบบวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อศรี คุณแม่หลงที่เฝ้าให้กำลังใจมาโดยตลอด จนท่าน
ดับขันธ คุณป้า พี่ๆ และขอบใจหลานๆ ที่รักทุกคน

นิภา เชื้อนควบ
ตุลาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง

(3)

บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
การจัดตั้งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร	6
ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ	8
การจัดการศึกษาวิชาชีพ	11
ทฤษฎีความต้องการ และความต้องการพัฒนาตนเอง	12
ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClelland	13
การศึกษาการเกษตร	17
แนวคิดในการจัดฝึกอบรม	19
การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม	20
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
การดำเนินการวิจัย	30
ประชากร	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	33
ผลการวิจัย	33
ข้อวิจารณ์	54
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	55
สรุปผลการวิจัย	56
ข้อเสนอแนะ	57
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	58
ภาคผนวก	62
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์ม	
น้ำมัน ด้านหลักสูตรฝึกอบรมและผู้เกี่ยวข้อง	63
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
ภาคผนวก ค ภาพแผนที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	81
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	83

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	อาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ	34
2	อาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ตามความเห็นของผู้นำท้องถิ่น	35
3	อาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ตามความเห็นของผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร	36
4	การจัดอันดับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรตามความเห็นของ กลุ่มเป้าหมาย	37

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องของคนอย่างมาก เพื่อให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าการจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้นั้น คนในประเทศต้องได้รับการพัฒนาในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นเยาวชน ผู้ใหญ่หรือ ผู้พิการ ที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการ ผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนเกษตรกร โดยจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กระบวนทัศน์ของการพัฒนาคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 กำหนดหัวข้อไว้เป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนา คือ พัฒนาคนและสภาพแวดล้อมของสังคม เสริมสร้างศักยภาพของการพัฒนาคนส่วนภูมิภาคและชนบทให้มีจิตใจ ร่างกายและสติปัญญา จัดสวัสดิการต่างๆ ให้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือ ให้คนไทยมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคที่จะได้รับการศึกษา เพื่อเกิดความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ของสังคม โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต คนส่วนใหญ่ของประเทศประมาณร้อยละ 63 เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีรายได้น้อย อยู่ห่างไกลความเจริญ มีปัญหาสังคม ด้านชีวิตความเป็นอยู่ การถูกเอารัดเอาเปรียบ มีปัญหาทางสุขอนามัย อันเนื่องมาจากการศึกษาน้อย ผลประโยชน์ของการพัฒนาตกอยู่ในมือพ่อค้า นายทุน และ นายทุนต่างประเทศ ทำให้บางที่รัฐบาลจัดสรรเพื่อพัฒนาประเทศสู่ชนบท หรือ เกษตรกรน้อยมาก ผนวกกับภาวะที่ประเทศประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ หรือภาวะฟองสบู่แตก ลูกหลานเกษตรกรที่เข้ามาขายแรงงานถูกเลิกจ้าง จนต้องกลับคืนถิ่น จากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางประสบปัญหาขาดทุนจนเลิกจ้าง

การจัดการศึกษาให้กับคนในภาคเกษตรกรรม จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีบุคลิกภาพทางร่างกายและจิตใจ มีความคิดที่เฉลียวฉลาด รู้จักใช้เหตุและผลในการแก้ปัญหา พัฒนาด้านทักษะวิชาชีพ โดยพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความชำนาญในวิชาชีพ โดยการจัดฝึกอบรมแก่เกษตรกรเป็นการให้การศึกษารูปแบบหนึ่ง ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การแก้ปัญหาใน

อาชีพนั้นๆ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สร้างความเข้าใจและความภาคภูมิใจในอาชีพโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบต้อง จัดให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เข้าอบรม ตามระยะเวลาของหลักสูตร บุคลากร และแรงงานที่เหมาะสม การจัดฝึกอบรมของหน่วยงานที่ผ่านมา โดยมากจะจัดฝึกอบรมตามความต้องการของผู้จัดโครงการ และมักคิดไปเองว่าการเกษตรหรือกลุ่มเป้าหมายควรเรียนรู้อะไร (ought to learn) และ มักข้ามขั้นตอนของการประเมินความจำเป็นหรือความต้องการในการอบรม (training needs assessment) ที่เป็นพื้นฐานของการจัดอบรม ซึ่งอาจทำได้โดยการถามเกษตรกรกรกลุ่มคนเป้าหมายโดยตรง หรือ อาจสอบถามผู้ที่ใกล้ชิดกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล หรือกลุ่มผู้นำเกษตรกรก็ได้ เมื่อสำรวจความต้องการ และ จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่ตรงต่อความต้องการหรือความจำเป็นนั้นๆ หลักสูตรฝึกอบรมจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน การกำหนดระยะเวลา วิทยากร ตารางการจัดฝึกอบรม ที่เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ และ สภาพทางสังคมของกลุ่มเป้าหมาย

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพฯ 281 กิโลเมตรพื้นที่ขนาบเป็นแนวยาวกับทะเลด้านอ่าวไทย ประกอบด้วย 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 68,107 บาท ต่อปี คิดเป็นผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด 29,899.192 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นกับภาคเกษตรกรรมมากที่สุดถึงร้อยละ 26.24 คิดเป็นมูลค่า 7,847.465 ล้านบาท (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2546) แต่การศึกษาของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา จึงจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาความรู้ประสบการณ์วิชาชีพเกษตรกรรมให้มากขึ้นโดยจัดการฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร พร้อมกันนี้ต้องพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และสังคมของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงจะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานเอกชน หรือหน่วยงานของราชการ เช่น เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด สถานีวิทยุต่างๆ เพื่อเป็นการวางรากฐานของเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อทดแทนรุ่นเก่าที่มีอายุมากขึ้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้แล้ว

สถานีวิทยุสิทธิพรกฤดากร เป็นหน่วยงานสังกัดสถาบันคั่นคว่ำและพัฒนาระบบนิเวศเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เลขที่ 60/1 หมู่ 5 ตำบลทรายทอง อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจุดประสงค์หนึ่ง คือ จัดตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของ หม่อมเจ้าสิทธิพรกฤดากร เจ้าของฟาร์มบางเบิด ที่เริ่มตั้งฟาร์มปี พ.ศ. 2463 อันสื่อชื่อในเรื่องการ “ทำไร่นา ผสมโดยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ควบคู่กัน” ได้นำวิชาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในขณะนั้นเข้ามาช่วย ทั้งนี้เพื่อบ่มเพาะที่จะเห็นอนาคตและความอยู่รอดของลูกหลานชาวนาของไทยสมัยนั้น จนได้ชื่อว่าเป็น

“ผู้บุกเบิกการเกษตรสมัยใหม่” ในเจตนารมณ์นี้เองสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร จึงระบุไว้ในวัตถุประสงค์หนึ่ง ที่จะเป็นสถานที่จัดฝึกอบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้แก่เกษตรกร นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อนำความรู้ที่ทันสมัย มาช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร, 2535: คำนำ)

จากการสังเกต ตามที่สถานีฯ จัดฝึกอบรมที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรเข้ารับการอบรมมีจำนวนน้อยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรหน้าเดิมๆ และมักถามถึงสิ่งตอบแทน ในรูปของเงิน สิ่งของ อาหารภายหลังฝึกอบรม กลุ่มที่สนใจไม่ตรงต่อกลุ่มที่คาดหวังของผู้จัดฝึกอบรม ทำให้เกิดข้อสงสัยและตั้งคำถามว่า การจัดฝึกอบรมนั้นไม่ตรงต่อความต้องการหรือตามความจำเป็นในอาชีพของเกษตรกรใช่หรือไม่ หรือเป็นที่หลักการของ จุดประสงค์ โครงสร้าง และ เนื้อหา เทคนิควิธีการ ระยะเวลา และการประเมินผลของหลักสูตร ไม่ตรงต่อความต้องการของเกษตรกร จึงทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากเกษตรกรแต่กลับได้รับความสนใจจากกลุ่มอื่นๆ แทน เช่น ครู นักเรียน เป็นต้น เพราะที่ผ่านมาไม่มีประเมินความต้องการหรือความจำเป็นก่อนการจัดทำโครงการฝึกอบรมก่อน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสอบถามความต้องการของเกษตรกรในเรื่องของหลักสูตรฝึกอบรมที่เกษตรกรต้องการเรียนรู้และนำไปจัดหลักสูตรให้ตรงต่อความต้องการของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก่อนการจัดฝึกอบรม จะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้จัดฝึกอบรมได้ดำเนินงานในแนวทางที่ถูกต้อง และจัดการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องต่อการต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านประชากร

1.1 สํารวจข้อมูลขั้นพื้นฐานทางด้านสภาพสังคม และอาชีพเกษตรกรที่เหมาะสม และเป็นที่ต้องการของเกษตรกร โดยเก็บข้อมูลจากประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตรกรของอำเภอต่างๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 8 อำเภอ จำนวน 24 คน ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 72 คน และผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร จำนวน 150 คน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวประมวลเป็นความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2. นำข้อมูลความต้องการของเกษตรกร ไปจัดทำโครงร่างหลักสูตร โดยนำข้อมูลจากตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความต้องการของเกษตรกร จำนวน 10 คน มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม มีผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 4 คน เป็นผู้ตรวจสอบให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข จนเป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่นำไปใช้ได้

2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการพัฒนาเป็นหลักสูตร เป็นเนื้อหาที่เกิดจากการสำรวจหาความต้องการในการฝึกอบรม ในการศึกษาระยะแรก และนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม โดยสาระหลักได้มาจากการศึกษาเอกสาร และผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

นิยามศัพท์

หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง ข้อกำหนดประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ และ เทคนิควิธีการ ระยะเวลา การประเมินผล ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติ และความสามารถ อันจะยังผลให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ตั้งไว้

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตร ที่ เป็นความต้องการของเกษตรกร แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ การปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งมีการวัดผลและประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เฉพาะด้าน ทำงานทางด้านนั้นๆ มาเป็นเวลานาน และมีผลงานเป็นที่รู้จักของผู้คนในแวดวงวิชาการนั้นๆ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน และสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรทางด้านอาชีพที่สอดคล้องตรงกับความ ต้องการของเกษตรกร และเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่คาดหวัง
3. ทำให้สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร ได้ข้อมูล หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับการพัฒนาฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นพันธกิจหนึ่งของสถานีฯ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกร จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามประเด็นต่างๆ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การจัดตั้งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร
2. ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ
3. การจัดการศึกษาวิชาชีพ
4. ทฤษฎีความต้องการ และความต้องการพัฒนาตนเอง
5. การศึกษาการเกษตร
6. แนวคิดในการจัดฝึกอบรม
7. การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม
8. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดตั้งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร

สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร (2550) รายงานในรายงานประจำปีถึงการดำเนินงานให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทราบถึงการวางแผนจัดตั้งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร ขึ้นในปีงบประมาณ 2532 บนพื้นที่ซึ่งเดิมเป็นฟาร์มบางเบิด ของหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ผู้ได้ทรงบุกเบิกงานเกษตรกรรมแผ่นดินใหม่ในประเทศไทยจนแพร่หลาย มีความก้าวหน้าเป็นลำดับมาจนถึงปัจจุบันผลงานของพระองค์จึงมีคุณค่า ยิ่งในการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2463 – 2502 พระองค์ได้ทรงริเริ่มทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมขึ้น ที่ฟาร์มบางเบิดเพื่อเป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรเป็นพระองค์แรก แต่ต่อมาพื้นที่บริเวณดังกล่าวตกเป็นที่ราชพัสดุ และได้ยกให้เกษตรกรเช่าใช้ประโยชน์ ทำให้สภาพร่องรอยของงานฟาร์มบางเบิดสูญหายไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงได้พิจารณาเห็น สมควรขอพื้นที่ฟาร์มบางเบิดมาใช้ประโยชน์ เพื่อจัดสร้างอนุสรณ์สถานและฟื้นฟูอนุรักษ์ผลงานของหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร เพื่อเป็นเกียรติประวัติและอนุสรณ์แด่หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร และจะได้ดำเนินงานวิจัยและพัฒนางานการเกษตรแผ่นดินใหม่ อันเป็นการสานต่องานและ

ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของพระองค์ในการพัฒนาการเกษตรของประเทศ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่แล้ว

เนื่องจากบริเวณฟาร์มบางเบิด จัดอยู่ในพื้นที่เขตดินทรายชายทะเล และเป็นพื้นที่ในเขตภูมิอากาศที่มีลมมรสุมพัดผ่าน ทำให้พื้นที่เขตนี้ประสบปัญหาความเสียหายเนื่องจากพายุและความเสี่ยงต่อภัยพายุมากขึ้น และจากความต้องการใช้พื้นที่ในด้านการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ทำให้สภาพพื้นที่ที่มีป่าไม้ปกคลุมลดน้อยลง และไม่สามารถต้านลมพายุที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในฤดูมรสุมได้ ดังนั้นฟาร์มบางเบิดจึงเป็นสถานที่เหมาะสมที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะใช้เป็นที่ศึกษาวิจัยป้องกันบรรเทาภัยของลมพายุอีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถนำผลงานวิจัยเรื่องต่างๆ ไปปรับใช้กับพื้นที่ดินทรายชายทะเล และเขตภูมิอากาศลมมรสุมแห่งอื่นๆ ของประเทศไทยได้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ติดต่อประสานงานเพื่อขอใช้พื้นที่แห่งนี้ และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายด้วยดี จนสามารถจัดตั้งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร เมื่อเดือนมีนาคม 2534

ที่ตั้งพื้นที่

ปัจจุบันสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 452 ไร่ 77.6 ตารางวา แบ่งเป็น 2 แปลง คือ พื้นที่ตั้งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร มีเนื้อที่ 444 ไร่ 1 งาน 68.7 ตารางวา เป็นสถานที่ก่อสร้างอนุสรณ์สถานหม่อมเจ้าสิทธิพรกฤดากร สถานที่ก่อสร้างอาคารต่างๆ แปลงทดลองทดสอบ ด้านพืชและสัตว์ และพื้นที่โครงการวิจัยด้านการประมง มีเนื้อที่ 7 ไร่ 3 งาน 08.9 ตารางวา เป็นที่ตั้งอาคารปฏิบัติการประมง ซึ่งทำงานวิจัยด้านการเพาะเลี้ยงปูม้าหรือปูทะเลเพื่อปล่อยกลับสู่ธรรมชาติเป็นหลัก

ปรัชญา

วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ระบบนิเวศเกษตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน

ปณิธาน

นางานวิจัยและวิทยาการที่เหมาะสมเผยแพร่สู่ชุมชน เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

วิสัยทัศน์

วิจัยและพัฒนาระบบนิเวศเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ภาคใต้ตอนบน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อค้นคว้าวิจัยระบบเกษตรที่เหมาะสมสำหรับเขตภาคใต้ตอนบน
2. เพื่อจัดสร้างอนุสรณ์สถานหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร เพื่อเป็นการระลึกถึงผลงานของพระองค์ท่าน
3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร
4. เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และค้นคว้าวิจัยของคณะ / สถาบันของมหาวิทยาลัย

นโยบาย แผนกลยุทธ์

สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากรมีความมุ่งมั่นในด้านวิจัยและพัฒนาระบบเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่มีปัญหาในเขตภาคใต้ตอนบน เพื่อเผยแพร่ ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรและสนับสนุนในการเรียนการสอน และค้นคว้าวิจัยเพื่อความร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ

เป้าหมายความคาดหวังในอนาคต

ทำการวิจัยและพัฒนาระบบเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ภาคใต้ตอนบน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของประชาชนทั่วไป รวมทั้งนิสิต นักศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ

การพัฒนาอาชีพ หมายถึง กระบวนการพัฒนาความเชื่อ ค่านิยม ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ตลอดจนความรอบรู้ ที่เกี่ยวกับโลกของอาชีพ การพัฒนาบุคคลในด้านอาชีพ จึงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องอาชีพ ตลอดจนตั้งจุดมุ่งหมายของชีวิตและการทำงาน ซึ่งทฤษฎีการ

พัฒนาอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 101) และ นวลศิริ ภาโรหิต (2546: 69-82) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. กลุ่มที่มุ่งความต้องการทางจิตวิทยา ได้แก่

1.1 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock สามารถอธิบายได้ดังนี้ คนเราเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการ ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ความต้องการหลากหลายของมนุษย์ เป็นตัวกำหนดให้เลือกอาชีพ โดยเริ่มจากบุคคลตระหนักดีว่า มีอาชีพบางอย่างที่สามารถจะตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะต้องเข้าใจตนเองว่าต้องการอะไร อาชีพอะไร และต้องมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้น เมื่อได้ประกอบอาชีพตรงกับความต้องการของตนเองก็จะเกิด ความพึงพอใจ ในการประกอบอาชีพ คนเราสามารถเปลี่ยนแปลงอาชีพได้เสมอเมื่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพทำให้บุคคลได้ผลตอบแทนที่ดีกว่า

1.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hollan สามารถอธิบายได้ดังนี้ มนุษย์ใช้อาชีพเป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของเขา บุคคลที่เลือกอาชีพเหมือนกันย่อมมีบุคลิกภาพคล้ายกันเราทุกคนต่างก็มีความคิดบางอย่างเกี่ยวกับอาชีพไม่เหมือนกัน และบุคคลที่เลือกอาชีพได้ตรงกับบุคลิกภาพของเขามักจะเกิดความพึงพอใจในอาชีพนั้นๆ และถ้าสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมทางงานอาชีพมากเท่าใด เขาย่อมมีความสุขในการทำงาน

1.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Roe ได้เน้นความสำคัญของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม และความต้องการที่มีผลต่อการเลือกทิศทางการอาชีพของบุคคล ดังนี้ พันธุกรรมเป็นตัวกำหนด และจำกัดการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคล วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วยประสบการณ์เฉพาะตัวบุคคลแต่ละคนเป็นเครื่องกำหนดทิศทางการพัฒนาการของคุณลักษณะต่างๆ ที่ได้จากพันธุกรรม ประสบการณ์ของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแบบแผนความสนใจที่เด่นชัด จะถูกกำหนดโดยพลังจิต แรงจูงใจ นำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการและ ความสามารถสนองความต้องการของกลุ่มตนเอง

2. กลุ่มพัฒนาตนเอง

2.1 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพของ Super ได้เสนอพื้นฐานทางทฤษฎีการพัฒนาอาชีพไว้ดังนี้ มนุษย์มีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ทำให้เขาเหมาะสมกับอาชีพแตกต่างกัน ความพึงพอใจของบุคคล ความสามารถ สถานการณ์ที่เขาดำรงชีวิตอยู่

จนกระทั่งความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และประสบการณ์ ทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลอาจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนทางอาชีพของบุคคล คือ ระดับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญา ลักษณะของบุคลิกภาพ และโอกาสที่เขาจะได้รับประสบการณ์ทางอาชีพต่างๆ การพัฒนาอาชีพเป็นการพัฒนาทางจิตใจและร่างกายผสมไปกับกระบวนการแสดงออกของความคิดรวบยอดของบุคคล ความพึงพอใจในการทำงาน ขึ้นอยู่กับความสามารถความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของเขามี โอกาสได้แสดงออกมาน้อยเพียงใดในการทำงานที่ทำและประสบการณ์ที่เขาได้รับจากการทำงาน สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของตัวเองที่มีมาน้อยเพียงใด

2.2 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพของ Tiedeman เห็นว่าการพัฒนาอาชีพเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้การทำงานเป็นการแสดงออกทางบุคลิกภาพ และเป็นการปรับตัวทางสังคมเขาได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพ ต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ 2 ระยะ คือ

2.2.1 ระยะคาดการณ์ล่วงหน้า คือ ขั้นสำรวจ ขั้นเห็นรูปแบบ ขั้นการเลือก และขั้นเจาะจงตัวเลือก เมื่อเลือกอาชีพได้แล้วก็ไปหารายละเอียดของอาชีพนั้น

2.2.2 ระยะการดำเนินการตามแผนและการปรับตัว คือ ขั้นอุปमान บุคคลเข้าสู่อาชีพที่วางเป้าหมายที่เลือกไว้ และอาจต้องปรับตัวโดยปฏิบัติตามกลุ่มอาชีพที่เขาปฏิบัติกร และขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นขั้นที่บุคคลหาความสมดุลมั่นคงในการทำงาน

ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบอาชีพการเกษตรอยู่แล้ว แต่เมื่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป จึงผลักดันทำให้ตนเองต้องมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงตามเพื่อให้ตนเองอยู่รอด และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั่น เมื่อได้ประกอบอาชีพตรงกับความต้องการของตนเองก็จะเกิดความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งคนเราโดยทั่วไปสามารถเปลี่ยนแปลงอาชีพได้เสมอ หากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพแล้วทำให้ตนเองได้ผลตอบแทนที่ดีกว่าเดิม ซึ่งเกษตรกรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็เช่นกัน ดังนั้นสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรจึงต้องทำหน้าที่เพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรดังกล่าว

การจัดการศึกษาวิชาชีพ

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติที่ดี และสามารถนำเอาสิ่งเหล่านี้มาพัฒนาตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงเป็นระบบที่มีคุณค่าอย่างมหาศาล ดังนั้นการจัดการศึกษาหรือฝึกอบรมจึงต้องมีวิธีดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อเป้าหมายที่สำคัญยิ่ง คือ ให้ผู้เรียนมีงานทำ มีรายได้ หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วและมีวิถีชีวิตของตนเองอย่างมีความสุข (จิรศักดิ์ ภูระกา, 2538: 1) การศึกษาด้านอาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุด ด้วยเหตุที่การศึกษาด้านอาชีพเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ มีงานทำ และเพื่อพัฒนาอาชีพจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นประโยชน์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพิ่มเติมว่า เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนเห็นช่องทางการทำมาหากินหรือ พัฒนาอาชีพที่ประกอบอยู่เดิมให้มีความเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ สุนทร สุนันท์ชัย (2529: 117) ยังให้ข้อเสนอแนะในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพในระดับท้องถิ่นว่า ผู้จัดจำเป็นต้องศึกษาความต้องการของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละบุคคลให้แน่ใจว่า ต้องการอะไรและจัดให้เหมาะสมกับความต้องการ และควรจะต้องเข้าใจว่า การฝึกอบรมวิชานั้นมิได้หมายความว่า จะสอนแต่เฉพาะทักษะในทางวิชาชีพเท่านั้นเพราะทักษะในทางวิชานั้น จะนำไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และเอื้ออำนวย เช่น ความรู้เกี่ยวกับการตลาด การจัดการสินเชื่อ มนุษย์สัมพันธ์ การรวมกลุ่ม ฉะนั้นแนวการจัดจึงควรสอดแทรกเรื่องเหล่านี้ไว้ในหลักสูตร นอกจากนั้นยังพบอีกว่า ผู้เรียนอาชีพมีความพอใจสูงสุดที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะประโยชน์ต่อครอบครัว เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาวิชาชีพมีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้

1. ฝึกอาชีพเพื่อให้มีงานทำ (job training)
2. ฝึกอาชีพเพื่อให้ประกอบอาชีพเพื่อนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง (training for self employment)
3. ฝึกอาชีพเพื่อนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง (training for self improvement)

ส่วนทางด้านกรมวิชาการ (2538) ได้เสนอแนวทางในการจัดอาชีพไว้ 7 ประการ

1. จัดให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

2. จัดให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นและ แก้ปัญหาเป็น
3. จัดให้ผู้เรียนมีคุณธรรมที่ดีงาม
4. จัดเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
5. จัดเพื่อพัฒนาอาชีพ
6. จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของสถานที่เรียนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านทักษะอาชีพ

สรุปการจัดการศึกษาด้านอาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ มีงานทำ และเพื่อพัฒนาอาชีพจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนเห็นช่องทางการทำมาหากินหรือ พัฒนาอาชีพที่ประกอบอยู่เดิมให้มีความเจริญก้าวหน้า ผู้จัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องศึกษาความต้องการของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละบุคคลให้แน่ใจว่า ต้องการอะไรและจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของเขา

ทฤษฎีความต้องการ และความต้องการพัฒนาตนเอง

ทฤษฎีความต้องการ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (Abraham H. Maslow) ความต้องการของคนเพื่อดำรงชีวิต อันเป็นความต้องการทางกายไปจนถึงความต้องการสูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการทางจิตใจและสังคม และความต้องการเหล่านี้จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้น กล่าวคือ จากความต้องการพื้นฐานซึ่งเป็นความต้องการลำดับต่ำและมีวันสิ้นสุด ไปสู่ความต้องการความมั่นคงในชีวิต เป็นความต้องการลำดับที่สูงไม่มีที่สิ้นสุด ได้แก่ การยอมรับในสังคม เกียรติยศและชื่อเสียง ความสมหวังและความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการทางจิตใจและสังคม (Yahoo Geocities, 2545 อ้างใน สุปราณี จินดา, 2549: 20-21)

ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClelland

McClelland (1962 อ้างใน พิกพ วังเงิน, 2547: 164-165) กล่าวว่า ความต้องการของคนเรามีความแตกต่างกันและเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ไม่ใช่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม เชื่อว่าความต้องการของมนุษย์จำนวนมากสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรม 3 ด้าน

1. ความต้องการทางด้านการสำเร็จ ในความคิดของ McClelland หมายถึงว่ามนุษย์เราต้องการทำสิ่งต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุด เพื่อความสำเร็จ คนที่ปรารถนาความสำเร็จมักจะชอบการแข่งขัน ชอบงานที่ท้าทาย ต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ เพื่อประเมินผลงาน มีความรับผิดชอบสูง มีความชำนาญในการวางแผน McClelland วิจัยพบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จ ย่อมมีความปรารถนาจะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น แสวงหาคำตอบของปัญหา โดยการป้อนกลับอย่างรวดเร็ว เพื่อปรับปรุงตั้งเป้าหมาย พอใจทำงานที่มีปัญหา ฝ่าฟันและชนะอุปสรรคจนกว่าจะบรรลุความสำเร็จ

2. ความต้องการทางด้านสังคม บุคคลต่างต้องการมีความสัมพันธ์และผูกพันกับสมาชิกในกลุ่ม มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่น ต้องการการยอมรับ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการมีความเป็นมิตรไมตรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Carnegie ที่ว่าบุคคลมีความปรารถนาจะให้ใครๆ ชอบตน ตนเองเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น ชอบสถานการณ์ในการร่วมมือมากกว่าการแข่งขันต้องการความผูกพันจึงมีสิ่งจูงใจด้านความเป็นมิตร

3. ความต้องการทางด้านอำนาจ คนที่มีความต้องการด้านอำนาจสูง ก็มักจะให้ได้มาและใช้อำนาจหน้าที่ ใช้อิทธิพลเพื่อเอาชนะข้อโต้แย้งต่างๆ แบ่งบุคคลที่มีความต้องการทางด้านอำนาจ (Need for power) ออกเป็น 2 ประเภท

3.1 บุคคลที่ต้องการอำนาจของตัวเองเป็นส่วนตัว (Need for personal power) พวกนี้มีพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการอยากมีอำนาจเหนือคนอื่น ชอบข่มขู่ คุยโอ้อวด ยกตนข่มท่าน มักไม่ค่อยคิดถึงส่วนรวม ชอบมีบริวาร ชอบให้ลูกน้องก้มหัวให้เฉพาะตนคนเดียว

3.2 บุคคลที่ต้องการอำนาจ ที่มาจากองค์กรที่ทำงานอยู่เป็นส่วนรวมนั้น (Need for Institution power) ต้องการมีอำนาจ อิทธิพลเหนือคนอื่น ควบคุมคนอื่นได้ ต้องการให้คนอื่นเคารพนับถือยกย่อง สรรเสริญ ให้เกียรติ ไม่หลงตัวเองว่ายิ่งใหญ่เสมอไป ยึดมั่นในระเบียบวินัย คิดถึงองค์กรอยู่เสมอ

จากทฤษฎีความต้องการ สรุปได้ว่าเป็นความต้องการทางกาย ทางจิตใจและสังคม เพื่อนำไปสู่ความต้องการมั่นคงในชีวิต เกียรติยศและชื่อเสียง การยอมรับในสังคม ความต้องการด้านอำนาจและความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น ความต้องพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครู จึงเป็นความต้องการในการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของครู

ความต้องการพัฒนาตนเอง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาตนเองไว้ดังนี้: ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2541: 21) ได้กล่าวว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึงการที่บุคคลพยายาม ที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม เหมาะสมกว่าเดิมทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองความต้องการแรงจูงใจ หรือเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ และการพัฒนาตนเองด้วยตนเองตามศักยภาพของตนให้ดีขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้ตนเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคมเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขของตน

วิเชียร แก่นไร่ (2542: 7) ได้ให้ความหมายการพัฒนาตนเองว่า หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ และการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพตามองค์ประกอบด้วย 3 ประการคือ การพัฒนาวิชาชีพ พัฒนากาย พัฒนาจิต ส่วน ฌรงค์ รอดพันธ์ (2542: 38) ได้อธิบายถึงการพัฒนาตนเองไว้ว่า หมายถึง การจุดประกายความคิดในตัวเองด้วยทางปลูกจิตสำนึกให้บุคคล เห็นคุณค่าในตัวตนเกิดความตระหนัก และสร้างความพยายามที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนไปในทางที่ดี

สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร (2545: 12) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา (Development) ว่า หมายถึง การกระทำที่เป็นเหตุให้บางสิ่งบางอย่างเจริญเติบโตหรือขยายออกเพื่อให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิมและการพัฒนานั้นอาจเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหรือมนุษย์ก็ได้ แต่เรามุ่งเน้นการพัฒนาคนเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น ดังนี้

1. คนมีความสามารถและสมรรถภาพในการดำเนินชีวิต
2. คนในสังคมมีอิสระและเสรีภาพในการตัดสินใจเลือก
3. คนในสังคมมีความเมตตากรุณาซึ่งกันและกัน

การฝึกอบรมและการพัฒนา เป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรได้เป็นอย่างดี ในทิศทางที่คล้ายคลึงกันจึงนับว่ามีความสำคัญ การวางแผนฝึกอบรมพัฒนาที่ดีจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่า ผลที่ได้รับจากการอบรมสัมมนาจะช่วยให้การพัฒนางานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และพนักงานหรือบุคลากรจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้วย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาตนเอง คือ กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางกาย และทางใจ โดยการเสริมสร้างความรู้ และการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพทั้งในงานของตนเอง และการสร้างความสัมพันธ์กับสังคม เพื่อให้เกิดความปกติสุขในการดำรงชีวิต

ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง

สุภัทธา ปิณฑะแพทย์ (2542: 237) ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนต่างดิ้นรนเพื่อสถานภาพที่สูงขึ้น การพัฒนาตนเองของมนุษย์จึงเกิดขึ้นเพื่อที่จะได้ทำให้ตนเองอยู่ในระดับที่สามารถแสวงหาความสุขในการมีชีวิตอยู่ และการดำรงชีวิตจะพบว่ามนุษย์ในทุกชาติทุกภาษาต่างก็แสวงหาความเป็นมนุษย์ให้แก่ตนเองทั้งสิ้น โดยให้คงความบริสุทธิ์ และความดีงามของจิตใจไว้ การพัฒนาตนเองจึงเป็นแนวทางที่จะให้มนุษย์ได้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้

บุญชรี คำชาย (2545: 2) ได้กล่าวว่า การพัฒนาตนเองมีความสำคัญคือไม่ใช่เพียงแต่การทำให้พฤติกรรมที่มีปัญหาหมดไปเท่านั้น แต่เพื่อประโยชน์ในการจัดการกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากกว่าในอดีต เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อที่จะมีอิสระ พร้อมที่จะเลือกทำพฤติกรรมเพื่อสิ่งที่ดีที่สุดในของคน ความสำคัญของการพัฒนาตนเองมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อให้รู้จักตนเองตรงตามความเป็นจริง ทั้งส่วนที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็งอันจะนำไปสู่การจัดการความรู้ลึกที่ขัดแย้งภายในตัวบุคคลออกไป ก้าวมาสู่การยอมรับตนตามสภาพความเป็นจริง

1.2 เพื่อพร้อมที่จะปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น โดยสร้างคุณลักษณะที่มีประโยชน์และลดหรือขจัดคุณลักษณะที่เป็นโทษกับชีวิตและสังคม ทั้งนี้เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ

1.3 เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะพัฒนาชีวิต ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

สุชาติ นันทะไชย (2547: 271) กล่าวว่า การพัฒนาตนเป็นการที่บุคคลพยายามหาวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้ตนเองก้าวไปสู่ความเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ในขอบเขตที่มีความเหมาะสมพอดีกับความสามารถของผู้นั้น และเหมาะสมกับค่านิยมของสังคม เพื่อการมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาตน เป็นสิ่งสำคัญในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีในด้านอื่นๆ โดยใช้วิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพภายในที่ดี ได้แก่ ความสมบูรณ์และแข็งแรงของร่างกาย กิริยาท่าทางลักษณะการแสดงออก การแต่งกาย และบุคลิกภาพภายในที่ดี ได้แก่ การปรับปรุงพฤติกรรมทางอารมณ์ ความรู้สึกลึกซึ้ง เพื่อให้เกิดความสุขในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นเกษตรกร

ขั้นตอนในการพัฒนาตน

ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2541: 26) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาตนเองดังนี้

1. วิเคราะห์ตน บุคคลที่พัฒนาตนได้ จะต้องรู้จักตนเองเสียก่อน ต้องค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง พบ ขอมรับตนตามสภาพความเป็นจริง รู้สถานภาพของตน ตลอดจนวิเคราะห์ว่าตนได้แสดงบทบาทสอดคล้องกับสถานภาพ หรือไม่ เพียงใด การวิเคราะห์ตน อาจเริ่มด้วยการศึกษาและประเมินตน เพื่อทราบถึงรูปร่างหน้าตา สุขภาพ สติปัญญา ความสามารถพิเศษ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนกิริยาท่าทาง เป็นขั้นของการทำความรู้จักกับตนเอง การพัฒนาตนจะต้องเริ่มด้วยการรู้จักตนเอง

2. วางแผนเพื่อการพัฒนาตน การวางแผนเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการพัฒนาตนเพราะจะช่วยให้ทราบแนวทาง วิธีการ และเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน การพัฒนาตนที่ขาดการวางแผน จะทำให้การพัฒนาดำเนินไปโดยขาดทิศทาง และอาจประสบความล้มเหลวในที่สุด

3. พัฒนาตน ในการพัฒนาตนอาจจำแนกเป็น 2 ด้าน

- 3.1 การพัฒนาตนด้านรูปธรรม คือ พัฒนาในส่วนที่สามารถสัมผัสได้ด้วยอวัยวะสัมผัส เช่น การแต่งกาย กิริยามารยาท ฯลฯ ซึ่งทำได้ด้วยการฝึกฝน ทั้งกาย วาจา ใจ ทำทาง อย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

3.2 การพัฒนาด้านนามธรรม คือ การพัฒนาด้านจิตใจ ให้เป็นคนที่จิตใจดีปัญญา มีหูตากว้างไกล ทนกับการเปลี่ยนแปลง

วิธีการที่จะพัฒนาตนเอง ให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ผู้พัฒนาตนเองจะต้องมีขั้นตอนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังที่ ประมวล พุทฺธพิบูล (2548: 23) ได้สรุปขั้นตอนของการพัฒนาไว้ดังนี้

1. สำรวจตนเองเพื่อให้ทราบถึงความสามารถ จุดดี จุดด้อย ข้อบกพร่องของตน
2. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโดยกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์สำหรับตนเอง
3. การปรับปรุงแก้ไขตนเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด
4. ตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนาตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาตนมีขั้นตอนที่จำเป็น คือ วิเคราะห์ตนเอง รู้จักตนเอง ทั้งด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ทักษะความสามารถพิเศษ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่อง จากนั้นวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง ปรับปรุงแก้ไขตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ พัฒนาบุคลิกภาพภายนอกและภายในจิตใจ พัฒนาเทคนิคการสอน หรือพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ ขั้นตอนสุดท้ายคือ ตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนาตนเอง เกษตรกรเป็นทรัพยากรมนุษย์ จึงมีความต้องการ รวมทั้งมีความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อสนองความต้องการในด้านอื่นๆ ตามทฤษฎีที่กล่าวมา

การศึกษาการเกษตร

การจัดการศึกษาทางการเกษตร ปัญญา หิรัญรัศมิ (2528) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพัฒนาให้บุคคลมีความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์ต่างๆ ทางด้านการเกษตร ทั้งการผลิต การแปรรูป และจัดจำหน่าย ทั้งนี้โดยบุคคลผู้นั้นสามารถที่จะนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอด นั้นถ่ายทอดต่อไปยังบุคคลอื่นๆ ที่สนใจได้ ในแบบเป็นทางการโดยอยู่ในระบบโรงเรียน หรือแบบไม่เป็นทางการหรือนอกระบบโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี (2542) ให้ความหมายของ การศึกษาในระบบโรงเรียน หรือสถาบัน หมายถึง การศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและ

ประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการจัดการศึกษาที่เน้นอนการศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผล ประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหา และหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของบุคคลและกลุ่ม การศึกษาระบบนี้ส่วนใหญ่จัดให้สำหรับบุคคลที่มีอายุเกินเกณฑ์การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบจัดได้หลายรูปแบบ เช่น สัมมนา การจัดฝึกลอบรม โดยองค์กรดำเนินการเอง หน่วยงานของรัฐจัดให้ หรือเอกชนจัดขึ้น การศึกษาด้านการเกษตร เป็นการศึกษาที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ เข้ามาช่วยในการเกษตรกรรม เพื่อผลิตปัจจัย 4 ที่สำคัญ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมนุษย์ บรรพบุรุษของไทยได้ศึกษาการผลิต พืช และเลี้ยงสัตว์ และแปรรูปผลผลิต โดยการบอกเล่าจากประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเกษตรสืบทอดกันต่อๆ มา จากคนหนึ่งสู่อีกคนหนึ่งหรือจากกลุ่มหนึ่งสู่กลุ่มหนึ่ง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีน้อยไม่ทันเหตุการณ์ เมื่อเกิดปัญหา ก็แก้ปัญหาไม่เป็น การศึกษาที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้นั้น พนิต เข้มทอง (2545) ได้กล่าวอ้างในทฤษฎีของ KOLB ว่าการเรียนรู้มี 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์เชิงรูปธรรมคือการเรียนรู้โดยยึดความรู้ลึกของตนเองมากกว่าการคิดอย่างเป็นระบบในเชิงทฤษฎี เพราะ เชื่อว่าการเรียนรู้ในแต่ละสถานการณ์ย่อมแตกต่างกัน

ขั้นที่ 2 การไตร่ตรอง การเรียนรู้จากการสังเกต และการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนการตัดสินใจ ซึ่งก็คือ การเรียนรู้โดยผ่านจิตสำนึกจากการเฝ้ามองแล้วค่อยๆ ตอบสนอง

ขั้นที่ 3 หลักการนามธรรม การเรียนรู้โดยการใช้เหตุ ใช้ผล และความคิดมากกว่าใช้ความรู้สึกในการเรียนรู้โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง เรียนรู้จากการปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆมากกว่าที่จะมานั่งฟังการบรรยายอย่างเดียวเป็นการเรียนรู้ที่ มือ แขน ขา หรืออวัยวะต่างๆ ของร่างกายได้สัมผัสควบคุมไปกับสมองทั้งสองด้านสั่งการ

พนิต เข้มทอง (2545) ยังได้กล่าวอีกว่าการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ นั้น สามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยกระบวนการต่างๆ และการฝึกลอบรม ก็เป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นรากฐานของการฝึกลอบรมก็คือ การเรียนรู้นั่นเอง สำหรับการฝึกลอบรมสำหรับผู้ใหญ่ ที่มีวุฒิภาวะที่ต่างกัน และความแตกต่างในหลายๆ ด้าน เช่น อายุ เพศ ประสบการณ์ ฯลฯ จึงต้องจัดวางสภาพแวดล้อม ของการฝึกลอบรมให้ดีเพื่อให้ผู้รับการฝึกลอบรมเกิดการเรียนรู้และถ่ายโอนความรู้ นั้นไปสู่อีกสภาพหนึ่งได้ โดยเฉพาะการฝึกลอบรมให้แก่เกษตรกร ซึ่งมีความแตกต่างกัน

ในประเด็นดังกล่าว แต่ที่สำคัญต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และตามความแตกต่างของพวกเขา

แนวคิดในการจัดฝึกอบรม

การฝึกอบรม เป็นการดำเนินการเพื่อการพัฒนาบุคคล โดยมีการจัดทำหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานของแต่ละโครงการ แต่ละองค์กร โดยกำหนดขึ้นตามความจำเป็นของแต่ละองค์กร เป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งองค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้บุคลากรในองค์กรต่างๆ ทั้งที่เตรียมตัวจะเข้าทำงาน และกำลังปฏิบัติงานประจำอยู่แล้ว ให้มีสมรรถภาพมากยิ่งขึ้น (พินิจดา วิรัชติ 2543: 3 อ้างใน น้อย ศิริโชติ 2524: 5) ส่วน รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย (2545) ให้ความหมายการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากร ที่มีการวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนประสบการณ์ และดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537: 23) ให้ความหมายการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการอย่างมีระบบมุ่งวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม อาจเป็นการทำงานด้วยความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉงในงานด้วยมือ รู้จักเลือกใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างเหมาะสม วิธีการนำเทคนิคต่างๆ มาแก้ปัญหา และมีเจตคติต่อการทำงาน นอกจากนี้การฝึกอบรมยังมุ่งหวังที่จะให้บุคลากรนำความรู้ใหม่ๆ ความชำนาญที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติงานจริงๆ อย่างชำนาญ เพื่อให้งานบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือหน่วยงานนั้นๆ ส่วน เปรี๊ยะ โกมุท (2520: 2) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ โปรแกรมการศึกษาที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีประสบการณ์ทางการศึกษา อันเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติอันเป็นเป้าหมายการฝึกอบรมนั้น นอกจากนี้ อ้อม ประนอม (2543) สรุปไว้ว่าการฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคลากรที่ต้องมีการวางแผน มีการจัดลำดับกิจกรรมและมีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากร มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยมีความรู้ความเข้าใจ มีความชำนาญการที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ หรือในเรื่องหนึ่งเรื่องใด โดยเฉพาะภายในระยะเวลาที่กำหนด และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่จะส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และ พนิต เข้มทอง (2545) กล่าวว่า การที่องค์กรหนึ่งๆ จัดกิจกรรมที่ให้ความรู้โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มุ่งหวังให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสติ ปัญญา เจตคติ และทักษะที่สอดคล้องกับงานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องนำไปปฏิบัติภายใต้บรรยากาศของการอบรมที่มีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการอยากเรียนรู้โดย

วิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และ กิจกรรมที่องค์กรจัดให้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญคือให้ แนวความคิดแก่ผู้อบรม ที่สามารถประยุกต์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาของสังคมได้ หรือที่เรียกว่า จริยธรรมในวิชาชีพนั่นเอง ที่กล่าวมาทั้งหมด นี้แหละคือ การฝึกอบรม

การฝึกอบรมนับว่าเป็นการให้การศึกษาที่สำคัญ โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ ไปในทางที่ดีขึ้นสามารถ แก้ปัญหาของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่หรือกำลังจะปฏิบัติให้หมดไปอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มี รายละเอียด และแนวทางในการปฏิบัติโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสมต่อบุคคลและสังคม อาจจะเป็น หลักสูตรระยะยาว แบบต่อเนื่อง หรือหลักสูตรระยะสั้นตามความจำเป็น และตามหลักสูตรของผู้รับ การฝึกอบรม ตามแต่เรื่อง หรือกรณี โดยต้องเน้น เรื่องความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น หลักสำคัญ พร้อมกับการพัฒนา หลักสูตรให้ตรงต่อความต้องการของผู้รับการฝึกอบรม เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลให้มากที่สุด

การประเมินความต้องการในการฝึกอบรม

ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรนั้นต้องเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ในอาชีพ สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาทางการเกษตรได้ด้วย ตั้งแต่การสร้างแนวความคิดว่าจะทำ อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรจะแก้ปัญหาได้อย่างไร ก่อนลงมือปฏิบัติงานทางการเกษตร แต่ การเกษตรของไทยที่ผ่านมา จะประสบปัญหาผลผลิตล้นตลาด ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน ผลผลิตเน่า เสีย การผลิตไม่ตรงต่อความต้องการของตลาด ดังนั้น เกษตรกรที่ประกอบอาชีพนี้จึงมักมีรายได้น้อย เนื่องจากขาดการศึกษา การจัดการวางแผนการผลิต จึงทำไม่ได้หรือทำไม่เป็น การฝึกอบรมจึงเป็นอีกทางเลือกที่จะต้องจัดให้กับเกษตรกร ตั้งแต่คิดลงมือปฏิบัติจนผลผลิตสู่มือผู้บริโภค แต่ที่ผ่านมา การจัดฝึกอบรมมักเกิดปัญหาเช่นกัน น้อย สิริโชติ (2524: 38) ให้ข้อคิดเห็นว่า จากการฝึกอบรมจะเน้นผู้สอน หรือ ผู้จัดฝึกอบรมเป็นสำคัญมากกว่าการ จัดฝึกอบรมตามความต้องการของ เกษตรกร พนิจดา วีระชาติ (2543: 39) ความจำเป็นและความต้องการในการฝึกอบรม หมายถึงภาวะ ที่ไม่พึงปรารถนาในการทำงาน ซึ่งอาจแก้ไขโดยการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรม อาชีพ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแรก คือ โครงการฝึกอบรมนั้นตรงกับความต้องการ และสามารถ แก้ปัญหาชุมชน หรือ บุคคล ได้หรือไม่ ส่วน ไมตรี ทองประวัตติ (2541: 25) กล่าวว่า ความจำเป็น หรือความต้องการ คือ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน แล้วเพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมากำหนด วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยเฉพาะการฝึกอบรมจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้ ต้อง คำนึงถึงความจำเป็นของบุคคลมากกว่าความต้องการ แต่ถ้าการฝึกอบรมไม่สามารถแก้ปัญหานั้นได้

จะไม่เรียกว่า ความจำเป็นในการฝึกอบรม ฟิรพงส์ ทิพนาค (ม.ป.ป.) สรุปไว้ว่า การประเมินความต้องการ หมายถึง การเก็บข้อมูล นำมาวิเคราะห์ประเมินให้เห็นสภาพของปัญหา เมื่อทราบปัญหาก็จัดการดำเนินการเพื่อสนองความต้องการ ทำให้สภาพของปัญหาลดลงหรือหมดไป สุนิสา ทนุผล (2536: 39-44) กล่าวว่า การหาแหล่งข้อมูล ความต้องการในการฝึกอบรม ทำได้ 3 วิธี คือ 1. สังเกต 2. สัมภาษณ์ 3. สอบถาม นอกจากนี้ ประยูร อุดมเสียง (2541: 41) กล่าวว่า การประเมินมีความจำเป็นในการอบรม ทำได้หลายวิธี คือการวิเคราะห์ จากระายงานและบันทึกประวัติของบุคลากร อาจเป็นบันทึกและรายงานด้านการบริการ สามารถนำมาพิจารณา จุดบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรค ประเมินจากแบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยจำแนกหาสาเหตุ ของปัญหาที่เกิดขึ้นว่ามีสาเหตุมาจาก ขาดความรู้ ขาดทักษะ หรือขาดทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง การสัมภาษณ์ลูกจ้างและการสัมมนากลุ่ม เช่น หัวหน้างานหรือผู้แทนสัมภาษณ์งานลูกจ้างเพื่อหาสาเหตุจุดบกพร่อง ปริมาณงานเพื่อทราบความจำเป็น หรือการวิเคราะห์ปัญหาแบบกลุ่มในทุกระดับขององค์กร การวางแผนระยะยาวและการเตรียมกำลังคน คือ การประเมินความจำเป็นการใช้เครื่องมือ การใช้แบบสอบถาม การร้องขอจากฝ่ายจัดการ พิจารณาปัญหาตามความจำเป็น วิเคราะห์ภาระกิจการประเมินโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านฝึกอบรม การประเมินโดยบุคลากรมหาวิทยาลัยหรือที่ปรึกษา การประเมินแบบผสมผสานคือ ดูจากความจำเป็นโดยใช้เทคนิคที่ดีและเหมาะสม เพื่อวิเคราะห์ความจำเป็นที่ถูกต้อง

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

Tyler (1949:1) กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบด้วยกันอยู่ 4 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมาย เป็นการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายทั่วๆ ไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมาย
3. กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการและกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเนื้อหาวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประเมินเป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด

ณัฐพันธ์ เชรนนันท์ (2543: 72) กล่าวว่า การเรียนการสอนของโครงการฝึกอบรม จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวตามวัตถุประสงค์ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของหลักสูตรนักบริหารงานบุคคลและฝึกอบรมควรมีความรู้และความเข้าใจกับหลักสูตร ทั้งในด้านวัตถุประสงค์และองค์ประกอบ เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรและบุคคลอย่างแท้จริง ส่วน ประยูร อุดมเสียง (2541: 65) กล่าวว่าระบบการอบรมหมายถึง องค์ประกอบที่ประกอบไปด้วย จุดประสงค์ กระบวนการเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Input) ให้เกิดผลลัพธ์ (Output) ของการอบรม ปัจจัยที่ใช้ก็คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ทางสติปัญญา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และความสามารถในการทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยที่ใช้ได้แก่ ลักษณะปัญหาของการฝึกอบรม ประสบการณ์ในการจัดฝึกอบรม และทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาการฝึกอบรม ส่วนผลลัพธ์ (output) ก็คือความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติการในระหว่างการอบรมจนสิ้นสุดการอบรม กระบวนการ (Process) นั่นคือ หลักสูตรฝึกอบรม ประสบการณ์ การพัฒนาการอบรม เช่น การออกแบบและกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม รวมทั้ง การจัดประสบการณ์ วัตถุประสงค์ คือ ผลลัพธ์ผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถให้ทำงานได้ผลจนเป็นที่น่าพอใจ โดยใช้งบประมาณน้อยที่สุด และหรือให้เขาสามารถที่จะทำงานได้ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรม

พิรพงษ์ ทิพนาค (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมว่าควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ **หมวดหัวข้อวิชา** ได้แก่ ชื่อหัวข้อวิชาต่างๆ เป็นเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ว่าผู้เข้าอบรมควรจะเรียนรู้อะไร แต่ละหลักสูตรจะแตกต่างกันแล้วแต่จะจัดหัวข้อวิชาเรื่องเดียวกันมีความสัมพันธ์ก็จัดไว้เป็นพวกเดียวกัน เรียกทั้งหมดนี้ว่าหัวข้อวิชา **วัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา** ได้แก่ จุดมุ่งหวังที่จะได้จากการอบรมในหัวข้อวิชา จะทำให้ผู้เข้าอบรม วิทยากร รวมทั้งผู้จัดโครงการทราบแนวทางและความต้องการเพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมาย มักเขียนในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ประเมินผลโครงการได้ง่ายขึ้น ประเด็นสำคัญ ได้แก่ **เนื้อหาสาระและหัวข้อย่อยที่สำคัญๆ ในแต่ละวิชา** เพื่อให้ทราบว่าในหัวข้อวิชาน่าจะกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง ขอบข่ายครอบคลุมกว้างขวางเพียงใด **เทคนิคหรือวิธีการการฝึกอบรม** ได้แก่ เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมในหัวข้อวิชานั้นๆที่จะมาใช้ในการฝึกอบรม เช่น การบรรยาย อภิปรายกลุ่ม เป็นต้น **ระยะเวลาของแต่ละวิชา** ได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในแต่ละหัวข้อวิชานั้นๆ จะใช้เวลานานเท่าใด **วิทยากรในแต่ละวิชา** ได้แก่ ชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญมาถ่ายทอดหรือช่วยให้เกิดทักษะและทัศนคติ ในหัวข้อวิชานั้น พร้อมทั้งตำแหน่งและสถานภาพ **กำหนดการฝึกอบรม** ได้แก่ ตารางเวลาที่บ่งบอกว่ามีการอบรมในหัวข้อวิชาการใดในวันและเวลาใด นานแค่ไหน โดยใคร เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม วิทยากร และผู้จัดโครงการทราบ โดยสรุปจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรอย่าง

น้อยจะต้องมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 อย่าง ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดหลักสูตร คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาประสบการณ์หรือรูปแบบการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งวิทยากรหรือผู้จัดหลักสูตรอาจเพิ่มเติมสิ่งจำเป็นเป็นหัวข้อย่อยออกมาตามแต่ท่านจะเห็นว่ามีความสำคัญในการฝึกอบรม หากจะพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใหม่ต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่เดิม และอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายๆฝ่าย ผสมผสานให้เกิดที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ไม่ล้าสมัย และคิดเสมอว่าคนนั้นมีความแตกต่างกันทั้งทางสติปัญญา ทักษะ ความคิด ดังนั้นหลักสูตรที่ดีต้องที่สามารถจะเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา ทักษะ และความคิดเดิมๆ ของผู้รับการอบรมให้เกิดเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริงในการดำรงชีวิต ของเขาในสังคมนั้นอย่างเป็นกระบวนการ คือไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม อาศัยขั้นตอนหลายๆ ขั้นตอน หลายรูปแบบ พินิจดา วีระชาติ (2543: 56) ได้รายงานถึงขั้นตอนในการพิจารณาการจัดการทำหลักสูตร ในการดำเนินการฝึกอบรมไว้ 8 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาความเร่งด่วน ในส่วนที่สำคัญต้องมีการฝึกอบรมก่อนและหลังตามลำดับ
 - 1.1 ต้องทราบว่าจะอะไรเป็นตัวปัญหาที่กำลังจะแก้ด้วยวิธีการฝึกอบรม
 - 1.2 พิจารณาว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหานั้นหรือไม่
 - 1.3 หากเป็นเช่นนั้นงานหรือการปฏิบัติชิ้นใดในหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและมีความเร่งด่วน ซึ่งเจ้าหน้าที่ ที่รับผิดชอบควรได้รับการฝึกอบรมก่อนและหลังตามลำดับ
 - 1.4 นอกจากการแก้ปัญหาด้วยการฝึกอบรมแล้ว จะมีสิ่งจำเป็นอย่างอื่นที่จะช่วยแก้ปัญหานั้นได้ด้วยหรือไม่
 - 1.5 มีความมั่นใจแล้วว่าการแก้ปัญหาด้วยการฝึกอบรมนั้นหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นชอบและสนับสนุนอย่างเต็มที่
2. ทำการวิจัยลักษณะงานและการปฏิบัติ
 - 2.1 ถามตัวเองว่าเรามีวิธีที่เห็นว่าดีกว่า กว่าที่กำลังปฏิบัติอยู่หรือยัง
 - 2.2 เพื่อผู้รับการฝึกอบรมจะเรียนรู้วิธีการนั้น เขาต้องมีพื้นฐาน ภูมิหลังอย่างไร

2.3 ลักษณะและวิธีการอบรม ซึ่งให้เห็นจุดสำคัญ มาก – น้อย ที่สุด และ ตอนที่กำลังศึกษา ยาก – ง่าย ด้วยหรือไม่

2.4 ได้ระบุลงไปในกระบวนการอบรมหรือไม่ว่าระหว่างตอนใดควรใช้การอบรม การสอนพิเศษ

2.5 กำหนดงานและคนในงาน ควรมีมาตรฐานขนาดไหน

2.6 วัดมาตรฐานการปฏิบัติงานนั้นได้อย่างไร

3. วางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินการ

3.1 กำหนดขอบเขตการฝึกอบรมให้ชัดเจน

3.2 กำหนดแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อการอบรมนั้นๆ

3.3 หาทางให้ผู้บังคับบัญชาของผู้รับการอบรมเห็นชอบ และ สนับสนุนแผนการฝึกอบรมไว้

3.4 วางมาตรฐานก่อนและหลังการฝึกอบรม ว่าผู้รับการอบรมควรมีความรู้มากขึ้นเพียงใด

3.5 มาตรฐานที่ว่าจะใช้เครื่องมืออะไรวัด

4. กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม

4.1 เลือกรูปแบบการฝึกอบรม พิจารณาความสำคัญ ความยากง่ายของการฝึกอบรมแต่ละโครงการ

4.2 การสอนต้องมี lesson plan

4.3 ต้องตรวจสอบว่าผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้มากน้อยแค่ไหน เพียงใด ในขณะที่สอน ใช้วิธีการใด

4.4 หัวข้อวิชา หรือตารางสอน ทำให้ผู้รับการอบรมสนใจหรือพอใจตลอดระยะเวลาที่สอนตามหลักสูตรหรือไม่

4.5 ควรใช้อุปกรณ์ใดช่วยสอนจึงจะเป็นที่สนใจ

5. การเตรียมในเรื่องที่ผู้รับการอบรมควรรู้

5.1 ผู้บังคับบัญชาชี้แจงให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบล่วงหน้าก่อนการอบรม

5.2 ต้องมีมาตรการว่าใครควรได้รับการอบรมประเภทใด

5.3 จัดให้ผู้รับการอบรมให้ตรงต่อความต้องการของแต่ละบุคคล

5.4 ก่อนการอบรมควรมีการปฐมนิเทศ หรือ สอนงานเพื่อสนับสนุนงานหลักหรือไม่

6. ดำเนินการฝึกอบรม

6.1 เสนอบทเรียนหรือหลักสูตร ต้องคำนึงถึงความเข้าใจและตรงความต้องการของผู้เข้าอบรมมากน้อยเพียงใด

6.2 ตรวจเช็คความเข้าใจของผู้เข้าอบรมว่ามีเพียงใด

6.3 ผู้เข้าอบรมต้องการความช่วยเหลือ ทำความเข้าใจส่วนตัวหรือไม่

6.4 หลังการฝึกอบรมผู้รับการอบรมมีความรู้เพียงใด

7. ติดตามผลการฝึกอบรม

7.1 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมประยุกต์วิชาการที่เขาได้จากการอบรมทันทีที่เสร็จสิ้นโครงการ

7.2 ควรให้ผู้รับการอบรมทราบว่า เขาควรมีมาตรฐานการทำงานขนาดใด

7.3 ควรให้การอบรมเพิ่มเติมกรณีที่เขายังไม่ถึงมาตรฐานที่กำหนด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด

7.4 ตรวจสอบและให้ผลตอบรับแก่ผู้รับการอบรมเกี่ยวกับขั้นความรู้ความเข้าใจที่ได้รับ

8. ประเมินผลและปรับปรุงการฝึกอบรม

8.1 ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้มากขึ้นเพียงใด

8.2 ขณะ follow up ตั้งเกิดหรือไม่ว่าการเรียนรู้ช่วยให้เขาขึ้นถึงมาตรฐานอย่างรวดเร็วเพียงใด

8.3 ผลที่ได้ช่วยแก้ปัญหาขององค์กรมากขึ้นเพียงใด

8.4 การฝึกอบรมได้ผลอย่างเดียวกัน หรือ ดีกว่าอนาคตหากจะจัดอีกใช้ทุนมากขึ้นเพียงใด

8.5 หากฝึกอบรมอีกมีอะไรต้องปรับปรุง

ปณัฏดา พงศ์ณภาพิไล (2543: 19-22) อ้างใน กริช (2520:55) กล่าวว่าวิธีสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ควรมีขั้นตอน 10 ขั้นตอน คือ (1) การทบทวนความจำเป็นหรือความต้องการฝึกอบรม (2) การระบุภารกิจที่เป็นปัญหา (3) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม (4) การวิเคราะห์ภารกิจและกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญของปัญหา (5) กำหนดหัวข้อวิชา (6) กำหนดวัตถุประสงค์วิชา

(7) การกำหนดแนวทางในการฝึกอบรม (8) การกำหนดเทคนิคการฝึกอบรม (9) การกำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร และ (10) การเรียงลำดับหัวข้อวิชาและกำหนดการฝึกอบรม

นาย ปิณฑนันท์ (2546: 1) กล่าวว่า การทำหลักสูตร นั้นคำถามแรกที่สถานศึกษาจะต้องตัดสินใจให้ได้คือ รูปแบบของหลักสูตรที่ต้องการ ที่เหมาะสมต่อสถานศึกษาและท้องถิ่น ควรเป็นรูปแบบใด ซึ่งจะมีผลต่อการทำโครงสร้างหลักสูตร แตกต่างกันไปตามรูปแบบของหลักสูตร นั้นๆ โดยทั่วไปมีหลากหลายรูปแบบ เช่นหลักสูตรแบบแยกรายวิชา หลักสูตรบูรณาการ เป็นต้น และยังกล่าวอีกว่าไม่มีหลักสูตรใดที่ดีพร้อม ทุกรูปแบบมีข้อดีข้อจำกัด ขึ้นอยู่กับความต้องการของสถานศึกษาว่าจะพัฒนาไปสู่วัตถุประสงค์ใดเป็นสำคัญมากกว่า

จากแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาในหลายท่าน พอสรุปได้ว่า การจะพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึง ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สภาพสังคม ที่จะให้ผู้รับการอบรมได้ความรู้และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยสำรวจพื้นฐานภูมิหลังของกลุ่มเป้าหมายว่ามี ความรู้ ความชำนาญ สถานะภาพ ทางชีวิต และสังคมอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูล ในการพัฒนาหลักสูตรได้ตามความจำเป็นและความต้องการ มีการกำหนด วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลได้เมื่อสิ้นสุดโครงการ หลักสูตรควรที่จะพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้เข้าถึงปัญหา

โดยประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ประชากรประกอบอาชีพนี้มากที่สุด กระจายตามภูมิภาคต่างๆของประเทศซึ่งหลากหลายอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การแปรรูป และการรับจ้าง ใช้แรงงานทางการเกษตร ความเจริญมักกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ ประชากรทางการเกษตรได้รับการศึกษาน้อย โดยมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ด้วยความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคมรอบข้าง ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างช้าๆ รัฐบาลจึงมีความคิด ที่จะพัฒนาคน มุ่งเน้นคนทางภาคเกษตรกรรมให้ได้รับการศึกษา วิธีการหนึ่งที่น่าจะได้ผลและเข้าถึงเกษตรกรได้มาก คือ การจัดโครงการฝึกอบรมให้เกษตรกร เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ดีต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร เป็นการเสริมแรงจากประสบการณ์ความรู้เดิม หรือไม่มีความรู้ให้พัฒนามากยิ่งขึ้น ไปพร้อมๆกับการพัฒนาประเทศ แต่ทั้งนี้ต้องจัดโครงการฝึกอบรมที่ตรงต่อความต้องการของเกษตรกร หรือ ตามความจำเป็นของบุคคล หรือหน่วยงานนั้นจริงๆ หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการจัดฝึกอบรม ที่ต้องเหมาะสม กับกลุ่มบุคคล ตรงต่อหลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา เทคนิควิธีการตลอดจนถึงระยะเวลา และการประเมินผล โดยวิทยากรต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีประสบการณ์ในสิ่งที่จะอบรม นั้นๆ จึงจะทำให้คนหรือเกษตรกรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุนันท์ พงษ์วัฒนธรรม. (2538) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร วิทยากร นักศึกษา ต่อหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิชาช่างตัดเสื้อสตรีในเขตการศึกษา 6. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพอใจสูงสุด ต่อการอบรม ที่หลักสูตรฝึกอบรมเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ที่สำคัญคือ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ได้ โดยเฉพาะประโยชน์ที่เกิดกับครอบครัว ทำให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น

ปนัดดา พงศ์นภาพิไล (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม: การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากนโยบายของรัฐบาล ต้องการให้เกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำการเกษตร และเกษตรกรต้องการเข้ารับการฝึกอบรม โดยศูนย์ฝึกอบรมและส่งเสริมการเกษตรกำแพงแสน เป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนการสร้างหลักสูตร ได้อาศัยขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาหลักสูตร โดยมีผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการด้านการเกษตรผสมผสาน นักฝึกอบรมชั้นนำของประเทศเข้ามามีส่วนร่วม หลักสูตรใช้เวลาฝึกอบรม 15 วัน สาระเน้นทางภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และการศึกษาดูงานในฟาร์มตัวอย่างของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ

ปาลิต ปราณิจิตต์ (2545) ผลการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางปรับปรุงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในด้านเนื้อหาและหลักสูตรควรปรับปรุงใหม่ ความทันสมัยใช้ประโยชน์ในปัจจุบันได้และมีเนื้อหาให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการใหม่ๆ และได้เรียนรู้ด้วยตนเองควรเพิ่มเทคนิคการสอนให้มากขึ้นการเรียนการสอนมีการปฏิบัติมากกว่าที่เป็นอยู่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ควรปรับปรุงและเพิ่มอุปกรณ์ให้เพียงพอกับผู้เรียนและให้มีความทันสมัยได้มาตรฐาน นอกจากนี้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพของผู้บริหาร พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ควรปรับปรุงให้มีความทันสมัย ด้านครูผู้สอนควรพัฒนาครูให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ควรเพิ่มอุปกรณ์ให้เพียงพอกับผู้เรียน

สมฤทธิ์ ไกลถิ่น (2549) ได้ศึกษา แนวทางการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑลราชินีแม่ฮ่องสอน พบว่า สภาพปัญหาการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพพระยะสันของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนคืออาชีพที่ใช้การอบรมสอดคล้องกับความต้องการในระดับปานกลาง การนำความรู้ไปประกอบอาชีพเสริมในระดับปานกลาง แนวทางในการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพพระยะสัน มีดังนี้คือ ควรสำรวจความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ควรมีการจัดเตรียมหลักสูตรการฝึกอบรม การสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ตลอดจนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย สำหรับการดำเนินการฝึกอบรมควรชี้แจงถึงประโยชน์ของอาชีพ และจัดกิจกรรมการฝึกให้เพียงพอ

ไมตรี พิทยาคุณ (2552) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้าโดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนที่อยู่โดยรอบโรงเรียนวัดพรหมรัตนาราม อำเภอพนมสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อยู่โดยรอบโรงเรียนต้องการให้ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องเห็ดนางฟ้า เพื่อให้นักเรียนในปกครองได้เรียนรู้และนำมาใช้เป็นอาชีพเสริมช่วยผู้ปกครองหารายได้ หลักสูตรที่พัฒนาได้อาศัยผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการด้านการเพาะเห็ด ใช้เวลาสอน 20 ชั่วโมง ประกอบด้วยภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ผลของการสอนทำให้นักเรียนสามารถนำไปทำเป็นอาชีพเพิ่มเติม เสริมรายได้ให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี

อภิชาติ แซ่มักคิ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโครงการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดเสฐียรวัฒนดิษฐ์) กับชุมชน โดยใช้แบบวิจัยเน้นในเชิงคุณภาพผสมกับเชิงปริมาณ ในลักษณะของการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นแบบ 3 ประสาน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน กลุ่มคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน กลุ่มครูในโรงเรียน จำนวน 12 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน ใช้แบบบันทึกข้อมูล การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางคุณภาพ และด้วยสถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า การที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในท้องถิ่นได้โรงเรียนจะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน และการดำเนินการต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ชุมชนเป็นชุมชนการเกษตร อยู่ใกล้วัด โครงการที่ชุมชนต้องการ คือช่วยให้นักเรียนมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มจากเดิม และสอดคล้องกับวัดซึ่งมีผู้คนเดินทางมาเที่ยว ทำบุญที่วัดซึ่งมีทั้งหมด 4 โครงการ คือ 1) โครงการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 2) โครงการผลิตเครื่องประดับละครไทย 3) โครงการนาฏศิลป์สู่ชุมชน, และ 4) โครงการมัลลเทศก์น้อย โดยให้โรงเรียนพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่แก่นักเรียนและชาวบ้าน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และครูของโรงเรียนเป็นวิทยากร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่เน้นในเชิงคุณภาพและมีเชิงปริมาณ ประกอบไปด้วย มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการสำรวจอาชีพเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับจัดการศึกษาวิชาชีพให้กับเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพและปริมาณ

ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของเกษตรกร เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ

ประชากร

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรที่ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกร ที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร รวมกันทั้งหมด 246 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เกษตร 24 คน ผู้นำท้องถิ่น 72 คน และผู้นำเกษตรกรและเกษตรกร 150 คน ใช้ทั้งหมดในการศึกษาโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก)

ระยะที่ 2 ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวนทั้งหมด 14 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะทาง 10 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรมอีก 4 คน (รายชื่อแสดงในภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมายในระยะแรก

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 2

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพการทำการเกษตรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากพื้นที่จริง เพื่อเป็นแนวทางสัมภาษณ์ เก็บข้อมูล
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย โดยสร้างข้อคำถามและปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์จากเกษตรอำเภอ จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัยโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลกำหนดวันเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าพบผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในแต่ละกลุ่มด้วยตนเองทุกกลุ่ม โดยอาศัยจดหมายนำ และนัดหมายกันล่วงหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจัดหมวดหมู่ และตีความโดยใช้หลักการสามเส้า (triangulation technique) และนำไปแปลงให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ของข้อมูลที่จัดหมวดหมู่เรียบร้อยแล้ว
2. แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ด้วยการรวบรวมและแยกตามประเด็นที่ต้องการแล้วนับความถี่ สรุปเนื้อหา โดยทำการเรียบเรียง มีการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับแก้จนผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าใช้ได้แล้ว

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามที่กำหนดไว้
ได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดประจวบ
คีรีขันธ์

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบ
คีรีขันธ์

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร จังหวัดประจวบ คีรีขันธ์

การศึกษาในระยะที่ 1 นี้ มีความประสงค์เพื่อหาคำตอบให้ได้ว่าความต้องการฝึกอบรม
อาชีพของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่แท้จริงนั้น คืออาชีพอะไร เพื่อจะนำไปพัฒนาและ
จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมให้เกษตรกรตามสภาพความต้องการจริง ในลำดับต่อไป โดยศึกษากับ
บุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น และ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และ
เกษตรกร ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ

จากการออกไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ จำนวน 8 อำเภอๆ ละ 3 คน รวม 24 คน
ที่ประจำในแต่ละอำเภอของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (รายชื่อเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอแสดงไว้ใน
ภาคผนวก ก)

ผลการศึกษาจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการจัด
ฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ

(n=24)		
อาชีพเกษตรกรรม ^{1/}	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำสวนผลไม้นอกฤดู	12	50.00
2. การปลูกไม้ดอกเชิงการค้า	14	58.33
3. การปลูกผักแบบไร้ดิน	15	62.5
4. การสร้างสวนยางพารา	19	79.16
5. การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน	21	87.50
6. การเลี้ยงปลาในกระชัง	13	54.16
7. การแปรรูปมะพร้าว	13	54.16
8. การแปรรูปสัตว์น้ำชายฝั่ง	10	41.66
9. การแปรรูปสับปะรด	16	66.66
10. การเลี้ยงวัวเนื้อ	17	70.83

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าอาชีพทางการเกษตรที่เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เห็นว่า อาชีพเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร ตามความต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน จำนวนร้อยละ 87.50 การสร้างสวนยางพารา จำนวนร้อยละ 79.16 และการเลี้ยงวัวเนื้อจำนวนร้อยละ 70.83

2. ผู้นำท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 24 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยสุ่มแบบเจาะจงตำบลละ 3 คน รวม 72 คน ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (รายชื่อเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงในภาคผนวก ก)

ผลการศึกษาผู้นำท้องถิ่น ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องการให้จัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตามความเห็นของผู้นำท้องถิ่น

(n=72)

อาชีพเกษตรกรรม ^{1/}	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำสวนผลไม้นอกฤดู	51	70.88
2. การปลูกไม้ดอกเชิงการค้า	48	66.66
3. การปลูกผักแบบไร้ดิน	54	75.00
4. การสร้างสวนยางพารา	65	90.27
5. การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน	69	95.83
6. การเลี้ยงปลาในกระชัง	42	58.33
7. การแปรรูปมะพร้าว	55	76.38
8. การแปรรูปสัตว์น้ำชายฝั่ง	54	75.00
9. การแปรรูปสับปะรด	59	81.94
10. การประดิษฐ์ไม้ดอกจากเศษวัสดุ	41	56.94
11. การเลี้ยงวัวเนื้อ	61	84.72

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าอาชีพทางการเกษตร ผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรตามความต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน มีจำนวนร้อยละ 95.83 รองลงมา คือ การสร้างสวนยางพารา มีจำนวนร้อยละ 90.27 และการเลี้ยงวัวเนื้อ มีจำนวนร้อยละ 84.72

2. ผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรจำนวน 15 กลุ่มๆ ละ 10 คน รวม 150 คน โดยสุ่มแบบเจาะจงที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (รายชื่อกลุ่มเกษตรกร

แสดงไว้ในภาคผนวก ก) ผลการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ต้องการให้จัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อาชีพทางด้านเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ตามความเห็นของผู้นำกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร

(n=150)

อาชีพเกษตรกรรม ^{1/}	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำสวนผลไม้นอกฤดู	83	55.33
2. การปลูกไม้ดอกเชิงการค้า	79	52.66
3. การปลูกผักแบบไร้ดิน	77	51.33
4. การสร้างสวนยางพารา	121	80.66
5. การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน	138	92.00
6. การเลี้ยงปลาในกระชัง	101	67.33
7. การเลี้ยงกุ้ง	88	58.66
8. การแปรรูปมะพร้าว	91	60.66
9. การแปรรูปสัตว์น้ำชายฝั่ง	87	58.00
10. การแปรรูปสับปะรด	75	50.00
11. การประดิษฐ์ไม้ดอกจากเศษวัสดุ	63	42.00
12. การเลี้ยงวัวเนื้อ	105	70.00

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าอาชีพทางด้านเกษตรที่ผู้นำเกษตรกรและเกษตรกร มีความคิดเห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมที่ควรจัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรตามความต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน มีจำนวนร้อยละ 92.00 รองลงมา คือ การสร้างสวนยางพารา มีจำนวนร้อยละ 80.66 และการเลี้ยงวัวเนื้อ มีจำนวนร้อยละ 70.00

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อนำมาพิจารณาโดยรวมมีความคิดเห็นว่าอาชีพที่ควรจัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน การสร้างสวนยางพารา และการเลี้ยงวัวเนื้อ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการจัดอันดับความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตร ตามความเห็นของกลุ่มเป้าหมาย

อาชีพ	อันดับที่เลือกของกลุ่มเป้าหมาย			ร้อยละ
	เจ้าหน้าที่เกษตร	ผู้นำท้องถิ่น	ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร	
1. การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน	1	1	1	60.53
2. การสร้างสวนยางพารา	2	2	2	30.26
3. การเลี้ยงวัวเนื้อ	3	3	3	9.21

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในระยะที่ 2 นี้ เมื่อทราบความต้องการของตัวแทนของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แล้วจึงจัดทำหลักสูตร เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจาก ตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ และ Internet โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมหรือ ขบวนการ ระยะเวลา และการประเมินผล แล้วนำหลักสูตรที่ได้ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน พิจารณาองค์ประกอบต่างๆ จำนวน 10 ท่าน

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม อาศัยการวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกร และ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านความต้องการจัดหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดประเด็นด้านหลักสูตร โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ (1) โครงร่างของหลักสูตร (2) ผลการประเมินโครงร่างหลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไข

1. โครงร่างหลักสูตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน เกี่ยวกับโครงร่างหลักสูตรที่ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหา เทคนิค วิธีการ ระยะเวลาและการประเมินผล สรุปได้ดังนี้

หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน

หลักการและเหตุผล ปาล์มน้ำมัน (Oil palm) มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Elaeis guineensis* Jacq. เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย พรชัย เหลืองอากรพงศ์ (2549) สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรภาคใต้ และภาคตะวันออก รวมถึงในเขตภาคกลางและภาคตะวันตกในบางจังหวัด ผลปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบในด้านอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากการสกัดน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันเมล็ดในปาล์มดิบ ประกอบด้วยกรดไขมันอิสระชนิดต่าง ๆ นำมาแยก และทำให้บริสุทธิ์ใช้ในอุตสาหกรรมมากมายคือ กรดโอเลอิก กรดไขมันไม่อิ่มตัวที่สำคัญที่สุดและกรดสเตียริก เป็นกรดไขมันอิ่มตัวที่สำคัญที่สุดอีกชนิดหนึ่ง ใช้ในอุตสาหกรรมการบริโภค ร้อยละ 60.0 อุตสาหกรรมนมข้นหวานและนมจืด ร้อยละ 5.0 อุตสาหกรรมบะหมี่สำเร็จรูป ร้อยละ 5.5 อุตสาหกรรม เนยขาวและเนยเทียม ร้อยละ 1.0 อุตสาหกรรมครีมเทียม ร้อยละ 1.5 อุตสาหกรรมของว่างและขบเคี้ยว ร้อยละ 9.5 อุตสาหกรรมสบู ร้อยละ 10.5 และอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น พลาสติก เครื่องสำอาง น้ำมันหล่อลื่น และยานยนต์ ร้อยละ 7.0 (กรมส่งเสริมการเกษตร; 2545) ปาล์มน้ำมันยัง เป็นพืชที่สามารถใช้ประโยชน์ได้แทบทุกส่วนของต้น ตั้งแต่ ผล ที่มีองค์ประกอบทางเคมีที่เกี่ยวข้องกับวิตามินอี และสารแคโรทีนอยด์ ในปริมาณสูงกว่าพืชอื่นๆ ต้น ใช้ทำแผ่นไม้สำหรับผนังห้อง เพดาน โถ๊ะ และ อัดเป็นแผ่นประกอบเป็นเฟอร์นิเจอร์ เชื้อเพลิงที่มีค่าซัลเฟอร์ต่ำ ทางใบ ใช้คลุมระหว่างแปลงปลูกเพื่อรักษาความชื้น เมื่อย่อยสลายจะเพิ่มธาตุอาหารในดินและลดการชะล้างพังทลายของดินได้ ต้นและทางใบ ใช้เป็นเชื้อเพลิงได้โดยตรง ทะลายเปล่าใช้เป็นวัสดุเพาะเห็ด ทำเยื่อกระดาษ กากเนื้อในเมล็ด ใช้เป็นอาหารสัตว์ ที่มีคุณค่าทางอาหารสูง คือ มีคาร์โบไฮเดรต 48% ไขมัน 5 % โปรตีน 19% เส้นใย 13% เถ้า 4 % และความชื้น 11% เส้นใยและกะลาใช้เป็นเชื้อเพลิง ใช้ถลุงถ่านหิน เส้นใยใช้เป็นวัสดุเพาะกล้า กากตะกอนจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม สามารถทำเป็นปุ๋ย เนื่องจากมีแร่ธาตุสูง และนำมาเลี้ยงสัตว์ได้ (กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์; 2547) เป็นต้น

ปัจจุบันปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สำคัญนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล (Bio diesel) เพื่อทดแทนน้ำมันดีเซลสำหรับเครื่องยนต์ โดยนำน้ำมันปาล์มมาทำปฏิกิริยากับแอลกอฮอล์ (เมทานอล) โดยใช้โซดาไฟ (Sodium hydroxide) เพื่อเร่งปฏิกิริยาจะได้ เมทิลเอสเตอร์ ที่มีคุณสมบัติเทียบเท่าน้ำมันดีเซล (กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์: 2547) ซึ่งมีแนวโน้มราคาที่แพงขึ้นเรื่อยๆ ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีศักยภาพในการผลิตน้ำมันต่อพื้นที่สูงสุดเมื่อเทียบกับพืชน้ำมันที่สำคัญ 4 ชนิด โดยคิดจากปริมาณการผลิต ปาล์มน้ำมัน ทั้งน้ำมันปาล์มดิบ และน้ำมันเมล็ดใน ประมาณ 585 กิโลกรัม/ไร่ ถั่วเหลือง ประมาณ 52 กิโลกรัม/ไร่ Rapeseed ประมาณ 89 กิโลกรัม/ไร่ และทานตะวัน ประมาณ 81 กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม น้ำมันปาล์ม (crude palm oil) ยังต่ำสุดคือ 10-11.5 บาท ในขณะที่น้ำมันถั่วเหลืองมีต้นทุนการผลิตถึง 18 บาท (Oil World 2002 อ้างในเอกสารวิชาการปาล์มน้ำมัน: 2547) นอกจากนี้ ปาล์มน้ำมันยังเป็นพืชยืนต้นที่ทนทานต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติ มากกว่าพืชอายุสั้นอื่นๆ ทำให้ระบบนิเวศน์กลับคืนสู่สภาพปกติ และที่สำคัญคือ เป็นการลงทุนครั้งเดียว สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตนานกว่า 25 ปี และภายหลังการปลูกสามารถให้ผลผลิตในระยะเวลาสั้นเพียง 2-3 ปีแรกก็เริ่มให้ผลผลิต หากได้พันธุ์ที่ดีและมีการจัดการที่ถูกต้อง

ความต้องการน้ำมันสำหรับอุปโภคและบริโภคของโลกมีความต้องการสูงขึ้นทุกๆปี สำหรับประเทศไทยกำลังการผลิตก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ แต่การขยายพื้นที่ปลูกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งเป้าหมายขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มอีก 2.5 ล้านไร่ ในระยะเวลา 5 ปี (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย; 2550) เนื่องจากยังมีพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น พื้นที่นาร้าง พื้นที่ รกร้างว่างเปล่า พื้นที่ปลูกไม้ผลที่เสื่อมสภาพ เป็นต้น ด้วยปัญหาการผลิตในหลายเรื่อง เช่น พันธุ์ที่ดีมีคุณภาพ การจัดการสวนปาล์มอย่างมีคุณภาพของเกษตรกร และอื่นๆ ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันที่ถูกต้องเหมาะสม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นพื้นที่ที่มีการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รายงานสถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2549 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ให้ผลผลิต (ไร่) มีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีคือ ปี 2547 พื้นที่ 52,055 ไร่ ปี 2548 พื้นที่ 54,956 ไร่ และปี 2549 พื้นที่ 71,597 ไร่และมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น เกษตรกรรายใหม่เข้ามาในวงการปลูกปาล์มมากขึ้น โดยไม่มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน ทำให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำ ดังนั้นการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจรวมทั้งวิทยาการใหม่ๆ เรื่องปาล์มน้ำมันอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมด้วยความประหยัด คุ่มค่า แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญที่สุด เกษตรกรได้ผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุด ต่อการลงทุนจัดสร้างสวนปาล์มที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะกระบวนการ เกี่ยวกับการผลิต ปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมัน และมีกิจกรรม แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในชุมชน

โครงสร้างและเนื้อหา

ประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ ของปาล์มน้ำมันของโลกและประเทศไทย ใน ปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางพฤกษศาสตร์ปาล์มน้ำมัน ชนิด และพันธุ์ปาล์มน้ำมัน การปลูก และปฏิบัติดูแลสวนปาล์มน้ำมัน การวิเคราะห์ธาตุอาหารจากดินและใบปาล์มน้ำมัน โรคและศัตรู ของปาล์มน้ำมันที่สำคัญ การเก็บผลผลิตปาล์มน้ำมันส่งโรงงาน การจัดการสวนปาล์มน้ำมันหลัง การเก็บเกี่ยว โดยผู้จัดการฝึกอบรมจัดทำแบบทดสอบความรู้เรื่องเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน ให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมเพื่อทดสอบความรู้ก่อนที่วิทยากรจะให้ความรู้และหลังจากฝึกอบรมเสร็จและนำ แบบทดสอบความรู้เดิมมาทดสอบความรู้อีกครั้ง เพื่อเป็นการทดสอบความรู้เรื่องปาล์มน้ำมันว่า เกษตรกรมีความรู้มาก-น้อยเพียงใดก่อนและภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว เพื่อเป็นข้อมูล สำหรับวิทยากร ในอันที่จะถ่ายทอดความรู้ได้ตรงต่อความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ของเกษตรกร ให้มากที่สุด สามารถจัดฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรและ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาของกลุ่ม

โครงสร้างและเนื้อหาวิชาประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ๆ 7 เรื่องที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรรู้ เข้าใจ และสามารถปฏิบัติ ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ ได้แก่

1. สถานการณ์ของปาล์มน้ำมันของโลกและประเทศไทย	1 ชั่วโมง 30 นาที
2. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์และพันธุ์ปาล์มน้ำมัน	30 นาที
3. การเพาะเมล็ดและการดูแลรักษาต้นกล้า การคัดต้นกล้าผิดปกติได้	2 ชั่วโมง
4. เทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างถูกต้องและเหมาะสม	2 ชั่วโมง
5. โรคแมลงและศัตรูศัตรูปาล์มน้ำมันที่สำคัญและการป้องกันกำจัด	30 นาที

6. วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปผลปาล์มน้ำมันและ การแปรรูปจากส่วนต่างๆ ของปาล์มน้ำมัน	1 ชั่วโมง
7. การวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรและเสนอแนวทางแก้ไข	3 ชั่วโมง
รวม	10 ชั่วโมง 30 นาที

โครงสร้างเนื้อหาวิชา ในแต่ละหัวข้อ มีดังนี้

1. สถานการณ์ของปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของโลก

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อสถานการณ์การปลูก
ปาล์มน้ำมันของโลกและของประเทศไทย

2. บอกหรืออธิบายขยายพื้นที่ปลูกของโลกและประเทศไทย ได้

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย

ทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องกับปาล์มน้ำมันแก่ผู้เข้าฝึกอบรม	10 นาที
สถานการณ์การผลิตปาล์มน้ำมันของโลก แนวโน้มความต้องการของตลาด	15 นาที
สถานการณ์การผลิตปาล์มน้ำมันในประเทศไทย การส่งออกและการนำเข้า	10 นาที
การส่งเสริมการปลูกจากภาครัฐบาลและเอกชนของไทยและต่างประเทศ	10 นาที

วิธีการ ประกอบด้วย

(1) วิทยาการบรรยาย ด้วยภาพโฟลว์ชาร์ตด้วยเครื่องฉายข้ามศีรษะ ภาพการค้ำน้ำมันปาล์ม
ของโลกและของประเทศไทย จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในปัจจุบัน บริษัทที่ผลิตต้นพันธุ์
และรับซื้อผลผลิต

(2) วิทยาการสรุปและแนะแนวทางการผลิต เปิดโอกาสซักถามภายหลังการบรรยายและแลกเปลี่ยน
เปลี่ยนแนวความคิด

การประเมินผล

ประกอบด้วยการสังเกตจากความสนใจ การซักถาม การตอบคำถาม การเสนอแลกเปลี่ยน
แนวความคิด และ ผลจากการตอบข้อมูลในแบบทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรม

2. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์และพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

จุดประสงค์

1. มีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะของปาล์มน้ำมัน ได้แก่ ราก ลำต้น ใบ ดอก ทะลาย ผลและพันธุ์ปาล์มน้ำมัน
2. บอกหน้าที่หรือชื่อองค์ประกอบที่สำคัญๆของปาล์มน้ำมันได้
3. บอกหรือชี้ลักษณะปาล์มน้ำมันแต่ละชนิดได้

เนื้อหาวิชาประกอบด้วย

องค์ประกอบของปาล์มน้ำมัน หน้าที่ การพัฒนา การเจริญเติบโต และ ความสำคัญแต่ละ
ส่วนตั้งแต่ ราก ลำต้น ใบ ดอก ทะลาย ผลและชนิดปาล์มน้ำมัน 1 ชั่วโมง

วิธีการ ประกอบด้วย

(1) วิทยากรบรรยายประกอบภาพสไลด์ หรือวีดิทัศน์แสดงองค์ประกอบของส่วนต่างๆ
และความสำคัญได้แก่ ราก ลำต้น ใบ ดอก ทะลาย ผลของปาล์มน้ำมัน

(2) ชนิดและคุณลักษณะปาล์มน้ำมัน ที่ปลูกในต่างประเทศและในประเทศ

การประเมินผล

การซักถาม ความสนใจ การตอบคำถาม ประกอบและหน้าที่ๆ สำคัญของปาล์มน้ำมันได้
อย่างถูกต้อง

1. การเพาะเมล็ดและการดูแลรักษาต้นกล้า การคัดต้นกล้าผิดปกติได้

จุดประสงค์

1. อธิบายและปฏิบัติขั้นตอนการเพาะเมล็ด ดูแลรักษาต้นกล้าก่อนปลูกได้ อย่างถูกต้อง
ตามหลักวิชาการ

2. สามารถคัดแยกต้นกล้าผิดปกติ และ สามารถเลือกซื้อพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่มีคุณลักษณะที่
ดี ตรงกับความต้องการได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหาวิชาประกอบด้วย

องค์ประกอบของเมล็ดปาล์มน้ำมัน เทคนิควิธี การเพาะเมล็ดปาล์มน้ำมัน ฝึกปฏิบัติ เตรียมเมล็ด	
พันธุ์และวิธีเพาะเมล็ดและการดูแลต้นกล้าก่อนปลูก	1 ชั่วโมง 30 นาที
วิธีการการคัดต้นกล้าที่ปกติและต้นกล้าผิดปกติ	30 นาที

เทคนิคและวิธีการ ประกอบด้วย

(1) วิทยาการแสดงลักษณะเมล็ดปาล์มน้ำมันจากการผ่าซีกเพื่อดูชนิดของปาล์มน้ำมันและ
องค์ประกอบที่สำคัญของเมล็ด จากผลปาล์มน้ำมันสด

(2) วิทยาการบรรยายประกอบภาพโปสเตอร์ ขั้นตอน และ เทคนิควิธีการในการเตรียมเมล็ด
ก่อนการเพาะ และวิธีการเพาะเมล็ด พร้อมชมสถานที่เพาะเมล็ดจากสถานที่เพาะและอุปกรณ์ ที่ใช้
จริง

(3) วิทยาการสาธิตวิธีการเตรียมเมล็ดพันธุ์ วิธีการเพาะเมล็ด พร้อมกับให้ฝึกปฏิบัติตาม
คำแนะนำ

(4) วิทยาการอธิบายลักษณะต้นกล้าปาล์มน้ำมัน โดยการ แสดงภาพต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่ดีมี ความสมบูรณ์เปรียบเทียบกับภาพต้น กล้าปาล์มน้ำมันที่ลักษณะผิดปกติจากสไลด์ และต้นกล้าที่ผิดปกติจากของจริง

การประเมินผล

สามารถบอกชนิดของปาล์มน้ำมันได้อย่างถูกต้อง ซึ่งส่วนประกอบของเมล็ดปาล์มได้ถูกต้อง สามารถปฏิบัติในขั้นตอนการเตรียมเมล็ดก่อนเพาะ ได้ถูกต้องตามขั้นตอน สามารถอธิบายหรือ คัด แยกต้นกล้าที่ดีและผิดปกติออกอย่างถูกต้อง

4. เทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างถูกต้องและเหมาะสม

จุดประสงค์

1. มีความรู้และเข้าใจและสามารถวางแผนการสร้างสวนปาล์มน้ำมันได้อย่างถูกต้องเช่น การเลือกพื้นที่ปลูก การเตรียมพื้นที่ปลูก การกำหนดทิศทางแปลงปลูกและถนนในแปลง การทำ ร่องระบายน้ำ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. รู้วิธีการปลูก การปฏิบัติดูแลรักษาและการเพิ่มผลผลิต เช่น การใส่ปุ๋ย ให้น้ำ การกำจัด วัชพืช การตัดแต่งทางใบ ในแต่ละช่วงอายุต่างๆกันได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้วิธีการกำจัดวัชพืช การปลูกพืชแซมหรือพืชคลุมดินใน สวนปาล์มน้ำมันได้อย่างถูกต้อง
4. สามารถเก็บตัวอย่างดินและเก็บตัวอย่างใบเพื่อส่งวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการได้อย่าง ถูกต้องตามขั้นตอน

เนื้อหาวิชาการประกอบด้วย

ปัจจัยเกี่ยวกับ สภาพภูมิอากาศ ดิน น้ำ และสภาพแวดล้อม	
ที่มีผลต่อการวางแผนการปลูกและการให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน	30 นาที
การเตรียมพื้นที่ปลูก การเปิดพื้นที่ การไถ การวางแผนถนนและร่องระบายน้ำ	30 นาที
การวางแผนแปลงปลูกและการกำหนดทิศทางแปลงปลูก ปาล์มน้ำมัน	30 นาที
การปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษา การตัดแต่งทางใบ	30 นาที
การป้องกันและการกำจัดวัชพืชและการปลูกพืชคลุมดิน	30 นาที
การเก็บตัวอย่างใบปาล์มน้ำมันและดินปลูก เพื่อวิเคราะห์การขาดธาตุอาหาร	
เพื่อเป็นข้อมูลในการใส่ปุ๋ยแก่ปาล์มน้ำมัน	30 นาที

เทคนิควิธีการ ประกอบด้วย

(1) วิทยากรบรรยาย ถึงความต้องการ ภูมิอากาศ ดิน น้ำ ของปาล์มน้ำมันประกอบการฉายภาพสไลด์แปลงปลูกปาล์มน้ำมันในแต่ละพื้นที่และสภาพดินต่างๆ กันเปรียบเทียบ การเจริญเติบโตในพื้นที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

(2) วิทยากรบรรยาย ประกอบ วิดีทัศน์การเตรียมพื้นที่ปลูกในสภาพที่ลุ่ม และที่ดอน การวางแผนปลูก การใช้ระยะปลูกที่เหมาะสม การทำถนนในแปลงปลูกและการทำร่องระบายน้ำ การใช้ประโยชน์ระหว่างแถวปาล์มน้ำมันช่วง 1-3 ปีแรก

(3) วิทยากรบรรยายการปลูก และการปฏิบัติดูแลรักษา การตัดแต่งทางใบ แสดงตารางการใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันอายุต่าง ๆ กัน ภาพแสดงอาการปาล์มน้ำมันขาดธาตุอาหารแต่ละธาตุ และวิธีการแก้ไข

(4) วิทยากร นำผู้เข้ารับการอบรมฝึกปฏิบัติการเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารการนับทางใบปาล์มน้ำมันจากภาพจำลอง ทางใบที่ควรตัดส่งตัวอย่างใบวิเคราะห์ธาตุอาหาร แจกแบบฟอร์มการส่งตัวอย่างดินและตัวอย่างใบปาล์มน้ำมันที่จะส่งวิเคราะห์ แจกตารางการบันทึกการปฏิบัติงานในสวนปาล์ม ในแต่ละเดือน อธิบายข้อดีของการบันทึกการปฏิบัติงานในแต่ละเดือน

(5) วิทยากรบรรยายประโยชน์และโทษ ของการกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี ผลกระทบและวิธีการแก้ปัญหา โดยการปลูกพืชแซมหรือพืชคลุมดิน

การประเมินผล

ความสนใจ การตอบคำถาม บอกขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ปลูกได้ บอกวิธีวางผังการปลูก การวางทิศทางแปลงปลูกได้ อธิบายขั้นตอนการปลูกได้อย่างถูกต้อง นับจำนวนหรือทางใบและ ช่วงอายุในการตัดแต่งทางใบได้ สามารถเลือกวิธีการกำจัดวัชพืชได้อย่างถูกต้อง สามารถเก็บตัวอย่าง ทางใบและดินในการส่งวิเคราะห์ และบอกประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง

5. โรคและแมลงศัตรู สัตว์ ศัตรูปาล์มน้ำมันที่สำคัญ

จุดประสงค์

1. รู้จักโรคและแมลงศัตรู สัตว์ศัตรูที่สำคัญของปาล์มน้ำมัน สาเหตุของการเกิดโรคและ วิธีการป้องกันและกำจัด โรคและแมลงศัตรูสัตว์ศัตรูของปาล์มน้ำมัน
2. รู้และใช้เทคนิควิธีการป้องกัน โรค และแมลงศัตรู สัตว์ศัตรู ปาล์มน้ำมัน ได้ถูกต้อง

เนื้อหาวิชาการ ประกอบด้วย

โรคที่สำคัญ สาเหตุ ลักษณะอาการและการป้องกันกำจัด	10 นาที
แมลงศัตรูที่สำคัญ ลักษณะและการเข้าทำลาย และการป้องกันกำจัด	10 นาที
สัตว์ศัตรู ที่สำคัญและเทคนิควิธีการป้องกันกำจัด	10 นาที

วิธีการ ประกอบด้วย

- (1) การบรรยายประกอบสไลด์หรือวีดิทัศน์เรื่องของโรค และศัตรูปาล์มน้ำมัน ลักษณะ อาการ การเข้าทำลาย การแนะนำวิธีป้องกันกำจัด
- (2) การแสดงตัวอย่าง แมลงศัตรูและสัตว์ศัตรูปาล์มน้ำมันที่เข้าทำลายปาล์มน้ำมันจากภาพ สไลด์เทคนิควิธีการป้องกันและกำจัด
- (3) การทำแบบสอบถาม เรื่องโรคแมลง และสัตว์ศัตรูที่พบในพื้นที่ในการทำการเกษตร ของเกษตรกรในพื้นที่ การแลกเปลี่ยนความรู้ วิธีการป้องกันกำจัด

การประเมินผล

ความสนใจ และ การตอบคำถาม และการแลกเปลี่ยนความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

6. วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปผลปาล์มน้ำมันและการแปรรูปส่วนต่างๆของ ปาล์มน้ำมัน

วัตถุประสงค์

1. รู้ถึงเทคนิควิธีการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันและระยะเวลาการเก็บผลผลิตปาล์มที่เหมาะสม
2. รู้ถึงขั้นตอนการเก็บผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ถูกต้อง มาตรฐานผลผลิต
3. ทราบขบวนการแปรรูปปาล์มน้ำมันและผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ได้จากปาล์มน้ำมัน

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย

การพิจารณาการสุกของผลปาล์มน้ำมัน รอบของการเก็บผลผลิตและปัจจัย ที่มีผลต่อการสุกของผลปาล์มน้ำมัน	10 นาที
เทคนิควิธีการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน อุปกรณ์และวิธีการใช้	10 นาที
มาตรฐานการเก็บเกี่ยว การตรวจสอบคุณภาพผลผลิต การขนส่งโรงงานรับซื้อ	30 นาที
การแปรรูป และผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน	10 นาที

เทคนิควิธีการ ประกอบด้วย

(1) วิทยาการ บรรยายประกอบตัวอย่างทะลายปาล์มน้ำมันที่ดิบและสุกจากของจริง ข้อ
สังเกตในการเก็บผลผลิตปาล์มน้ำมันสุก

(2) วิทยาการ ฉายสไลด์ขั้นตอนการขนส่งและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมภายในโรงงานรับ
ซื้อปาล์มน้ำมันก่อนการแปรรูป

(3) วิทยาการบรรยายพร้อมกับชมวีดิทัศน์ ขบวนการแปรรูปผลปาล์มน้ำมัน ผลิตภัณฑ์และ
ผลพลอยได้ จากการแปรรูปปาล์มน้ำมัน

(4) วิทยากรให้ทำแบบทดสอบความรู้เรื่องปลั๊กน้ำมันชุดเดิมก่อนการฝึกอบรมครั้งที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ภายหลังการฝึกอบรม

การประเมินผล

ความสนใจ การตอบคำถาม และสามารถบอกผลปลั๊กน้ำมันที่สึกและดิบได้ถูกต้อง อธิบายเกณฑ์การพิจารณาการรับซื้อของบริษัทได้แบบทดสอบความรู้เรื่องปลั๊กน้ำมันภายหลังการฝึกอบรม ได้ไม่น้อยกว่า 70 เปอร์เซนต์

7. การวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรและเสนอแนวทางแก้ไข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ปัญหการจัดทำกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปลั๊กน้ำมัน และแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม

เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย

การดำเนินกิจกรรมกลุ่มปลั๊กน้ำมัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา

เทคนิควิธีการ ประกอบด้วย

- (1) วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรม เพื่อกำหนดปัญหาและแนวทางแก้ไข
- (2) รวบรวมปัญหา แต่ละกลุ่ม เพื่อนำมาประมวล และกำหนดประเด็นปัญหา
- (3) วิธีแก้ปัญหา ข้อเสนอแนะจาก วิทยากรและผู้นำกลุ่มเกษตรกร

การประเมินผล

1. การเสนอแนวความคิด และการวิเคราะห์ปัญหา การแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2. ผลการประเมินโครงร่างหลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไข จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านปาล์มน้ำมัน แสดงความคิดเห็นในเรื่องของหลักสูตร“การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน” โดยมีการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้

ชื่อเรื่อง ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่าน ไม่มีการแก้ไขเกี่ยวกับ ชื่อเรื่อง

หลักการและเหตุผล ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 10 ท่านให้เพิ่มเติมข้อมูลและแก้ไขประโยชน์ของปาล์มน้ำมันในส่วนต่างๆ และอ้างอิงเอกสารเพิ่มเติม

จุดประสงค์ ผู้เชี่ยวชาญ เพียง 1 ท่าน พิจารณาเห็นว่าควรปรับวัตถุประสงค์ให้กระชับและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างและเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน พิจารณาให้แก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องของ โครงสร้าง และเนื้อหา เรื่อง ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การสร้างดอก เทคโนโลยีการสร้างสวนปาล์ม วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

กิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่านให้ความเห็นว่า ควรมีการทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบเดิม เพื่อทดสอบภายหลังการจัดฝึกอบรมถึงการเรียนรู้ก่อนรับการฝึกอบรมและภายหลังการฝึกอบรม เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงใด

ระยะเวลาฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญมีเพียง 2 ท่านที่ ให้ปรับระยะเวลาให้สอดคล้องกับความสำคัญของเนื้อหาในแต่ละเรื่อง

ได้แก้ไขหลักสูตรตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมันแล้วส่งหลักสูตรให้พิจารณาอีกครั้ง เป็นครั้งที่ 2 ตรวจสอบแก้ไข จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรพิจารณา ด้านหลักสูตร เกี่ยวกับ ชื่อเรื่อง หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหา กิจกรรม ระยะเวลา และ ทำ Course Syllabus ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรพิจารณา

Course Syllabus

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร สถาบันคั่นคว้าและพัฒนาาระบบนิเวศเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักสูตร

เรื่อง การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน

เนื้อหารายวิชา

สถานการณ์ของปาล์มน้ำมันของโลกและประเทศไทย ลักษณะทางพฤกษศาสตร์และพันธุ์ปาล์มน้ำมัน การเพาะเมล็ดและการดูแลรักษาต้นกล้า การคัดต้นกล้าผลิตปคติ เทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างถูกต้องและเหมาะสม โรคแมลงและสัตว์ศัตรูปาล์มน้ำมันที่สำคัญการป้องกันกำจัด วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปปาล์มน้ำมัน การวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรและเสนอแนวทางแก้ไข

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. ทราบสถานการณ์ปาล์มน้ำมัน ของโลกและของประเทศไทย ตลาดและความต้องการผลผลิตทั้งในและต่างประเทศ
2. อธิบายความสำคัญส่วนต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของปาล์มน้ำมัน ชนิดและพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ปลูกในปัจจุบัน ได้อย่างถูกต้อง
3. อธิบายวัสดุเพาะ วิธีการเพาะ และสามารถปฏิบัติการเพาะเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมันการคัดเลือกต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่ดีหรือผลิตปคติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
4. อธิบายวิทยาการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น สภาพของดิน ฝนอากาศ การวางแผนปลูก การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช การปลูกพืชแซม และการเก็บตัวอย่างดินและใบปาล์มน้ำมันเพื่อการวิเคราะห์การขาดธาตุอาหาร

5. อธิบายและแก้ปัญหาถึงสาเหตุ การเกิดโรค และศัตรู-สัตว์ศัตรูของปาล์มน้ำมัน และ วิธีป้องกันกำจัดโรค ศัตรูและสัตว์ศัตรู ปาล์มน้ำมัน ได้ถูกต้องเหมาะสม

6. อธิบายวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน การแปรรูปปาล์มน้ำมัน

7. อธิบายและเลือกแนวทางแก้ไขปัญหากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

วิธีการสอน

การบรรยาย การศึกษานอกสถานที่ การสาธิตและฝึกปฏิบัติ การเรียนแบบมีส่วนร่วม

อุปกรณ์/สื่อการสอน

เอกสารประกอบการสอน โปสเตอร์ แผ่นใส เครื่องฉายข้ามศีรษะ วิดีทัศน์ ตัวอย่างจากของจริง สถานที่ปฏิบัติการจริง

การวัดและการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม	20 %
2. ความสนใจในการบรรยายหรือสาธิต	10 %
3. ภาคปฏิบัติ	70 %

เกณฑ์ในการให้คะแนนในแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

70-75	ดีมาก
60-69	ดี
50-59	พอใช้
40-49	น้อย

การประเมินผลการจัดการฝึกอบรม

1. สถานที่จัดฝึกอบรม
2. วิทยากร
3. ระยะเวลา
4. เนื้อหาและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม
5. อาหารและเครื่องดื่ม

เกณฑ์ในการให้คะแนนการจัดฝึกอบรม

ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

เอกสารอ่านประกอบ :

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2548. เอกสารวิชาการ ปาล์มน้ำมัน. โรงพิมพ์ดอกเบญจ กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 2. 188 หน้า.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2545. เอกสารวิชาการเรื่อง ปาล์มน้ำมัน. กลุ่มส่งเสริมการผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมัน. 101 หน้า.

ประยงค์ สุขเดชะพันธ์. 2543. ปาล์มน้ำมัน. อักษรสยามการพิมพ์ กรุงเทพฯ. 136 หน้า.

พรชัย เหลืองอาภาวงศ์. 2549. คัมภีร์ ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจเพื่อบริโภคและอุปโภค. สำนักพิมพ์มติชน กรุงเทพฯ. 352 หน้า.

ธีระ เอกสมทราเมษฐ์ และคณะ. 2546. คู่มือปาล์มน้ำมันการจัดการสวน. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ สงขลา. 73 หน้า.

เอกชัย พุกภัยอำไพ. 2548. คู่มือปาล์มน้ำมัน. โรงพิมพ์เทพพิทักษ์ กรุงเทพฯ. 304 หน้า.

1. ตารางกิจกรรมการฝึกอบรม

วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	กิจกรรม
29/9/51	- สถานการณ์ปาล์มน้ำมันของโลกและของไทย - การส่งเสริมการปลูกการผลิตของภาครัฐและเอกชน - ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ชนิดและพันธุ์ปาล์มน้ำมัน - เทคโนโลยีการเพาะเมล็ดและการคัดต้นกล้า	- แนะนำเนื้อหาวิชาและวิทยาการที่ให้ความรู้ - ทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน ก่อนการฝึกอบรม บรรยายประกอบวีดิทัศน์และตัวอย่างองค์ประกอบปาล์มน้ำมันการเตรียมเมล็ดพันธุ์และการเพาะกล้า การคัดกล้า ผิดปกติ ของปาล์มน้ำมันจากของจริง หรือภาพโปรสเตอร์
30/9/51	- เทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์ม ได้แก่ การเตรียมดิน การวางผังการปลูก การปลูก การใส่ปุ๋ย การปลูกพืชคลุมดิน การกำจัดวัชพืช - โรค ศัตรูและสัตว์ศัตรู วิธีป้องกันกำจัด - วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป - วิเคราะห์ปัญหากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	- การบรรยายประกอบสไลด์, วีดิทัศน์ หรือภาพถ่าย/ชมสวนปาล์มน้ำมันที่ปลูกได้ตรงตามหลักวิชาการ โดยเกษตรกรอำเภอรับรองพื้นที่ใกล้เคียงสถานที่ฝึกอบรม - การทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมจากข้อสอบชุดเดิม - การเสนอปัญหาและการแนะแนวทางการแก้ปัญหาของการสร้างสวนปาล์มน้ำมันและปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

จากการพัฒนาหลักสูตรเรื่อง “การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน” และได้ทำ **Course Syllabus** เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้จัดฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ได้พิจารณาเห็นว่าควร

1. เพิ่มกิจกรรมในหลักสูตรให้มากขึ้น
2. เพิ่มกิจกรรมจากแปลงสาธิตแบบบูรณาการ
3. ควรมีการศึกษารายละเอียดของปาล์มน้ำมันที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. การให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ช่วยในการเพิ่มผลผลิต เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ พันธุ์ แมลง ช่วยผสมเกสร และแหล่งจำหน่ายผลผลิต

ได้พิจารณาแก้ไขในส่วนของการเพิ่มกิจกรรมในหลักสูตรแผนการสอน และเพิ่มกิจกรรมดูแลแปลงสาธิตในพื้นที่ปลูกได้ตรงตามหลักวิชาการ ส่วนเรื่องของการศึกษาการเจริญเติบโตของปาล์ม น้ำมันจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่ปรากฏว่ามีรายงานการศึกษาวิจัย ซึ่งสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากรยังอยู่ในขั้นของงานทดลองและทดสอบพันธุ์ เรื่องสภาพดินฟ้าอากาศ จะต้องให้ความรู้แก่เกษตรกรมากที่สุดเนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่แตกต่างกันมากหากพิจารณาแผนที่ของจังหวัดประกอบ ส่วนแหล่งจำหน่ายไม่มีปัญหาเพราะอยู่ใกล้แหล่งรับซื้อหรือโรงงานอยู่แล้ว

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า อาชีพเกษตรกรที่เกษตรกรมีความต้องการ มีความสอดคล้องกันทั้งนักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่นและเกษตรกร คืออาชีพการสร้างสวนปาล์มน้ำมันเป็นอาชีพที่เกษตรกรยังขาดความรู้และความชำนาญ คิดเป็นอัตราร้อยละ 60.38 ของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่เกษตรกรใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เช่น ราคาผลผลิต ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิต รายได้ภายหลังการปลูก การลงทุน สภาพพื้นที่ปลูก ความต้องการของเกษตรกรจะผันแปรไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผลการวิจัยที่พบนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้เกษตรกรนั้น ควรทำการประเมินความต้องการ (need assessment) ของเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อให้การจัดฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมอย่างแท้จริง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยแบบเชิงพรรณนา (descriptive research) สัมภาษณ์ (interview) และแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมความเป็นอยู่และความต้องการในอาชีพด้านการเกษตรกรรม ที่เกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต้องการมากที่สุด แบ่งเป็น 2 ระยะ 1) สํารวจข้อมูลพื้นฐานและสังคมของประชากร จากเกษตรกรและผู้นำกลุ่มเกษตรกร ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ นำมาหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละเพื่อเป็นตัวแทนของเกษตรกรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2)พัฒนาหลักสูตรโดยทำโครงร่างหลักสูตรขึ้น ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา เทคนิควิธีการ ระยะเวลา และการประเมินผล ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านแขนงวิชา และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรพิจารณาอีกครั้ง

ผลการศึกษาพบว่าตัวแทนของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร มีความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมอันดับหนึ่งคือ การสร้างสวนปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 92.00 ผู้นำท้องถิ่นมีความต้องการฝึกอบรมอันดับหนึ่งคือการสร้างสวนปาล์มน้ำมันร้อยละ 95.83 และเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ มีความต้องการฝึกอบรมอันดับหนึ่งคือการสร้างสวนปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 87.50 เรื่องที่มีความสนใจรองลงมา คือ การสร้างสวนยางพารา และการเลี้ยงวัวเนื้อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการสัมภาษณ์ เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าเกษตรกรในแต่ละตำบล ปลูกปาล์มน้ำมันบ้างแล้ว บางสวนอายุตั้งแต่ 1 จนถึง 8 ปี และบางรายกำลังวางแผนการปลูก เกษตรกรที่ปลูกแล้วมีความรู้เรื่องปาล์มน้ำมันน้อย-ปานกลาง ปลูกด้วยแรงจูงใจจากราคา และการชักชวนของเพื่อนบ้านใกล้เคียง ดังนั้นการจัดฝึกอบรมจึงควรแยกกลุ่มเกษตรกร ที่มีความรู้และประสบการณ์ในบางเรื่องแล้วและกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่มีความรู้และประสบการณ์ เพื่อจัดสาระการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการและความรู้ประสบการณ์ของกลุ่ม
2. การศึกษาดูงานจากแปลงเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จจะส่งผลดีมากที่สุดแก่เกษตรกร ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง เพราะเกษตรกรจะเรียนรู้จากประสบการณ์ของตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้เรียนรู้จากตำรา หรือจากการแนะนำของนักวิจัยหรือนักวิชาการ ซึ่งอาจจะ จึงมีข้อผิดพลาดจากการประกอบอาชีพมากและแก้ปัญหาไม่ทันต่อเหตุการณ์
3. ควรสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เข้ารับการอบรม เช่น มอบของที่ระลึกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้าอบรมอย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร อาทิ ด่านกล้าปาล์มพันธุ์ดี ใบประกาศนียบัตร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กริช รัมโกช. 2520. การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม. เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมสัมมนาผู้สัมมนาผู้บริหารโครงการฝึกอบรมและสัมมนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2538. เอกสารแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2547. ปาล์มน้ำมัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบญจ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2544. เยือนถิ่นปาล์ม. (Online): http://www.trf.or.th/tips/x.asp?Art_ID=76, 6 มกราคม 2005.
- บุญศรี คำชาย. 2545. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิระศักดิ์ ภูระกา. 2538. รายงานการวิจัยปัญหาและความต้องการของนักศึกษาสหอาชีพตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 5. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2546. รายงานการดำเนินงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (Online): <http://www.prachuapkhirikhan.go.th/> 6 ตุลาคม 2547.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. 2543. การประเมินงานฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เพอร์เน็ทจำกัด.
- ณรงค์ รอดพันธ์. 2542. “ครูกับการพัฒนาตนเอง”. ข้าราชการครู. 19 (3): 37-39.

นวลศิริ เปาโรหิต. 2546. พัฒนาอาชีพในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

น้อย ศิริโชติ. 2524. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

นาคยา ปิณฑนานนท์. 2546. จากหลักสูตรสู่หน่วยการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ปนัดดา พงศ์ภักดิ์. 2543. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม: การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปัญญา ทรัพย์ศรี. 2538. การศึกษาเกษตรและการส่งเสริมอาชีพเกษตร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช.

ปาลิต ปราณีจิตต์. 2545. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประมวล พุทธิพิฏ. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองตามแนวธรรมาบรรณครูกับการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประยูร อุดมเสียง. 2541. การพัฒนาและการฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ทางการเกษตร. คณะเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

เปื้อง กุมุท. 2520. เทคนิคการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พิภพ วังเงิน. 2547. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยการพิมพ์.

พรชัย เหลืองอาภาวงศ์. 2549. คัมภีร์ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจเพื่อบริโภคและอุปโภค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ไพศาล ไกรสิทธิ์. 2541. เอกสารคำสอนรายวิชาการพัฒนาตน. คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

พนิจดา วีระชาติ. 2543. การฝึกอบรมกับการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

พนิต เข้มทอง. 2545. นวัตกรรมการฝึกอบรม: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิรพงศ์ ทิพนาค. ม.ป.ป. วิทยาการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เอกสารอัดสำเนา).

ไมตรี ทองประวดี. 2541. การบริหารการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม (เอกสารอัดสำเนา).

ไมตรี พิทยาคุณ. 2552. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นงานเกษตรเรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้า. ชลบุรี: เอกสารรายงานการวิจัย.

รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย. 2545. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. เชียงใหม่: พีอาร์คอมพิวเตอร์.

วิเชียร แก่นไร่. 2542. การพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิน เชื้อโพธิ์หัก. 2537. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2550. **พืชพลังงานของไทย: ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนพลังงานทดแทนในอนาคต.** (กระแสทรรศน์ฉบับที่ 2074, (Online): <http://www.kasikornresearch.com/TH/K-Econ%20Analysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=15136>, 28 พฤษภาคม 2008.

สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร. 2535. **รายงานผลการดำเนินงานของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร (ฟาร์มบาง เบิด) ประจำปี 2535.** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชาดา นันทะไชย. 2547. **จริยธรรมและจรรยาบรรณครู.** กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนทร สุนันท์ชัย. 2529. **การศึกษานอกโรงเรียนเส้นทางที่ไม่มีวันสิ้นสุด.** กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์การพิมพ์.

สุปราณี จินดา. 2549. **ความต้องการพัฒนาตนเองด้านมาตรฐานความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. 2545. **การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วี เจ พรินต์.

สุนิสา ทนุพล. 2536. **การฝึกอบรมทางการส่งเสริม.** เชียงใหม่: คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สัมฤทธิ์ ไกลกลิ่น. 2549. **โครงการจัดฝึกอบรมอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยการอาชีพพนมมณฑลราชินี แม่ฮ่องสอน ในเขตอำเภอเมือง.** วิชานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนันท์ พงษ์วัฒนธรรม. 2538. **รายงานการวิจัยความพึงพอใจของผู้บริหาร วิทยากร นักศึกษา ต่อหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิชาช่างตัดเสื้อสตรีในเขตการศึกษา 6.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

สุภัททา ปิณฑะแพทย์. 2542. พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว, สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542. การติดตามผลการพัฒนาใน 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8. เอกสารประกอบการสัมมนา. กรุงเทพมหานคร: เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อภิชาติ เข้มภักดี. 2552. การพัฒนาโครงการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดเสฐียรวัฒนดิษฐ์) กับชุมชน. สิงห์บุรี: เอกสารรายงานการวิจัย.

อ้อม ประนอม. 2543. วิทยาการสำหรับวิทยากร, หลักการพูดในที่สาธารณะและการเป็นวิทยากรที่ดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.

Tyler, Ralph. 1949. **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ และ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน ด้านหลักสูตรฝึกอบรม และผู้เกี่ยวข้อง

(สำเนา)

ที่ ศธ.5013.109 / 091

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

24 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน (ผู้เชี่ยวชาญเรื่องปาล์มน้ำมัน : คุณศักดิ์ศิลป์ โชติสกุล คุณวราวุธ ชูธรรมธัช คุณเกริกชัย ธนรักษ์
คุณศิริชัย มามีวัฒนะ คุณอรรถนันท์ วงศ์ศรี รศ.ชัยรัตน์ นิลนนท์ อาจารย์ธีระพงษ์ จันทรมนิยม
รศ.ธีระ เอกสมทราเมษฐ์)

ด้วยนางสาวนิภา เชื้อนควบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร” ภายใต้การควบคุมของ

1. รองศาสตราจารย์ ไพรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เอี่ยมสุภามิต, ว.ท.ม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
3. ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โรจนฤทธิ์พิเชษฐ์, Ph.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำทั้งด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการ และการฝึกอบรม ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความชำนาญเชี่ยวชาญที่จะให้ความอนุเคราะห์ต่อนิสิตได้ และเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ และแก่เกษตรกรของชาติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.ไพรพงศ์ ทิพนาค)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. 02-579-7143, โทรสาร 02-579-0203

(สำเนา)

ที่ ศธ.5013.109 / 091

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

24 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน (ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรม : รศ.ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ ผศ. สายสมร ศรีสุขประเสริฐ
ผศ.ดร. สันติ ศรีสวนแดง และ คุณ อรรถพร จินดาณิ)

ด้วยนางสาวนิภา เชื้อนควบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ภาควิชา
อาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การ
พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”
ภายใต้การควบคุมของ

1. รองศาสตราจารย์ พีรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เอี่ยมสุภามิต, ว.ทม. กรรมการ
3. ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โรจนฤทธิ์พิเชษฐ์, Ph.D. กรรมการ

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ให้คำปรึกษา แนะนำ ทั้งด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการ และการฝึกอบรม ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นบุคคลหนึ่งที่มีความชำนาญเชี่ยวชาญที่จะให้ความอนุเคราะห์ต่อนิสิตได้ และเป็นประโยชน์ในทาง
วิชาการ และแก่เกษตรกรของชาติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.พีรพงศ์ ทิพนาค)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. 02-579-7143, โทรสาร 02-579-0203

(สำเนา)

ที่ ศธ.5013.109 / 091

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

24 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลทางการเกษตร

เรียน (เกษตรอำเภอ..... จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

ด้วยนางสาวนิภา เชื้อนควบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ภายใต้การควบคุมของ

1. รองศาสตราจารย์ พิรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เอี่ยมสุภานิต, ว.ท.ม. กรรมการ
3. ศาสตราจารย์เจริญศักดิ์ โรจนฤทธิ์พิเชษฐ์, Ph.D. กรรมการ

ในการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรของพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งจากผู้นำ กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร ที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งข้อมูลนี้สุดท้ายจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน และเกษตรกรที่ท่านมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อ นางสาวนิภา เชื้อนควบ ซึ่งจะนัดหมาย และแจ้งรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน และผู้เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่งในภายหลัง จึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.พิรพงศ์ ทิพนาค)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. 02-579-7143, โทรสาร 02-579-0203

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน

ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมันจาก คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. ชื่อ นายธีระ เอกสมทราเมษฐ์
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 15 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาเอก
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ภาควิชาพืชศาสตร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ชื่อ นายชัยรัตน์ นิลนันท
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 15 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาเอก ปฐพีวิทยา
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ภาควิชาธรณีศาสตร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
หัวหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนการผลิตปาล์มน้ำมัน
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ชื่อ นายธีระพงศ์ จันทรมนิยม
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 14 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
ศูนย์วิจัยและพัฒนการผลิตปาล์มน้ำมัน
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน จาก ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อ นายวรารุช ชูธรรมรัช
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 20 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี
2. ชื่อ นางสาวอรรตน์ วงศ์ศรี
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 16 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตร 7 ว.
ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี
3. ชื่อ นายศิริชัย มามีวัฒนะ
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 20 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตร 8 ว.
ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี
4. ชื่อ นายสุรกิตติ ศรีกุล
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 15 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตร 7 ว.
ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี
5. ชื่อ นายเกริกชัย ชนรักษ์
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 15 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตร 6 ว.
ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี

ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน จาก กรมส่งเสริมการเกษตร

1. ชื่อ นายทวีศักดิ์ ชโยภาส
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 20 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตร 8 ว.
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน จาก บริษัทหุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด(มหาชน)

1. ชื่อ นายสยาม ลิ้มเจริญกิจไพศาล
ประสบการณ์ด้านปาล์มน้ำมัน 12 ปี
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน นักวิชาการเกษตร
บมจ.หุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรม

1. ชื่อ นางสาวสายสมร ศรีสุขประเสริฐ
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท ทางด้านการศึกษาเกษตร
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ชื่อ นายพัฒนา สุขประเสริฐ
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาเอกทางด้านอาชีวศึกษา
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน รองศาสตราจารย์, ผู้ช่วยอธิการบดี
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ชื่อ นายสันติ ศรีสวนแดง
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาเอก ทางด้านอาชีวศึกษา
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรม

4. ชื่อ นายอรรถพร จินคามณี

วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท ทางด้านการครุศาสตร์เกษตร
 ตำแหน่งงานในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม
 กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายชื่อเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่	ชื่อสำนักงานเกษตรอำเภอ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1.	อำเภอหัวหิน	นายอนันต์ เทพอริญ	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		น.ส.จุฑาเพ็ญ สุขประสงค์	เจ้าพนักงานเคหะกิจเกษตร5
		นายนิติภูมิ ตุ่มศรี	เจ้าพนักงานการเกษตร5
2.	อำเภอปราณบุรี	นายเชิดชัย ผาสุข	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
		นางมณี ขาวทอง	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นางรุจิรา หงษ์ทอง	เจ้าพนักงานการเกษตร5
3.	อำเภอสามร้อยยอด	นายยุทธนา ยางสวย	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายณกต เปี้ยกุล	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายการันต์ แพบำรุง	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
4.	อำเภอกุยบุรี	นายสืบพงศ์ ชำวันดี	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายชัยณรงค์ หงส์ทอง	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
		นางจงจิต อินทรโชติ	เจ้าพนักงานเคหะกิจเกษตร5
5.	อำเภอเมือง	น.ส.ธิดารัตน์ สุดสวัสดิ์	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายวินัย แทนคุณ	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายณกต พึ่งพงษ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
6.	อำเภอทับสะแก	นางรัตนา ภคพงศ์พันธุ์	เจ้าพนักงานเคหะกิจเกษตร5
		นายสมเจตน์ เสียงเพราะ	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายภูษิต อุทรัพย์	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
7.	อำเภอบางสะพาน	นางศิริกุล ลิขสิทธิ์กุล	เจ้าพนักงานเคหะกิจเกษตร5
		นายวิชัย เสือทอง	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		นายอมร รัตนพงศ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
8.	อำเภอบางสะพานน้อย	นายไพโรจน์ สุทธิพันธ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานเกษตร6
		นายวิจิตร คงสงฆ์	เจ้าพนักงานการเกษตร5
		น.ส.จันทร์ติรา คำแก้ว	เจ้าพนักงานการเกษตร2

รายชื่อกลุ่มเกษตรกรและผู้นำกลุ่มเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มเกษตรกรอำเภอหัวหิน

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม/สมาชิก
กลุ่มเกษตรกร ทำไร่	ทำไร่ทับใต้	163 หมู่ 3 ตำบล ทับใต้ อำเภอ หัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นางมณี มาณย (ประธาน)
กลุ่มเลี้ยงสัตว์	เลี้ยงสัตว์หัว สัตว์ใหญ่	หมู่ 2 ตำบล อำเภอ หัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายไพฑูรย์ พิมไทย (ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรอำเภอปราณบุรี

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม/สมาชิก
กลุ่มเกษตรกร ทำไร่	ทำไร่ปราณบุรี	532 หมู่ 2 ตำบล ปากน้ำ อำเภอ ปราณบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายบุญสม เกษสุริยง (ประธาน)
กลุ่มเลี้ยงสัตว์น้ำ	เลี้ยงสัตว์น้ำ	หมู่ 7 ตำบล –อำเภอ ปราณบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายปัญญา ทองสุข(ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรกิ่งอำเภอสามร้อยยอด

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม/สมาชิก
กลุ่มเกษตร เลี้ยงสัตว์	เลี้ยงสัตว์ไร่ใหม่	184 หมู่ ตำบล –อำเภอ สามร้อยยอด จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายคณัย ปาน้อยนนท์ (ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม
กลุ่มเกษตรกร ทำไร่	ทำไร่คลองวาฬ	หมู่ 79 ตำบล คลอง- วาฬ อำเภอ เมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	นายเสนาะ โตทอง(ประธาน)
มเกษตรกร ทำสวน	ทำสวนเกาะหลัก	หมู่ 8 ตำบล อำเภอ เมือง จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายวิเชียร สว่างทั่ว (ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรอำเภอกุยบุรี

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม
กลุ่มเกษตรกร ทำสวน	ทำสวนกุยบุรี	306 หมู่ 5 ตำบล – อำเภอกุยบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายศิริ ริดกว้าง(ประธาน)
กลุ่มเลี้ยงสัตว์	เลี้ยงสัตว์กุยบุรี	358/7 หมู่ 8 ตำบล – อำเภอกุยบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายเตียง ตาทิพย์(ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรทับสะแก

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม
กลุ่มเกษตรกร ทำนา	ทำนาห้วยยาง	126 หมู่ 3 ตำบล ห้วย ยาง อำเภอ ทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายชิด ภู่นุ่น(ประธาน)
กลุ่มเกษตรกร ทำสวน	ทำสวนทับสะแก	140 หมู่ 7 ตำบล – อำเภอกุยบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายโชติ เงินแท่ง (ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรอำเภอบางสะพาน

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม/สมาชิก
กลุ่มเกษตรกรทำไร่	ทำไร่ทองมงคล	522/1 หมู่ 7 ตำบล ทองมงคล อำเภอ บางสะพาน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายสุรพงศ์ ชุมกลิ่น (ประธาน)
กลุ่มเกษตรกรทำสวน	ทำสวนกำเนิน นพคุณ	43/2 หมู่ 7 ตำบล กำเนินนพคุณ อำเภอ บางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจวบคีรีขันธ์ ประจวบคีรีขันธ์	นายกำธร จันทร์สุวรรณ (ประธาน)

กลุ่มเกษตรกรอำเภอบางสะพานน้อย

ประเภทกลุ่ม	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	ที่ตั้งกลุ่มเกษตรกร	ประธานกลุ่ม/สมาชิก
กลุ่มเกษตรกรทำไร่	ทำไร่ทรายทอง	11 หมู่ 7 ตำบล ทราย ทอง อำเภอ บาง- สะพานน้อย จังหวัด ประจวบ- คีรีขันธ์	นายสุพจน์ พิสูตรเสียง (ประธาน)
กลุ่มเกษตรกรทำสวน	ทำสวนปากแพรก	48 หมู่ 6 ตำบล - อำเภอ บางสะพาน น้อย จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	นายนิคม จอกแก้ว (ประธาน)

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	รายชื่อ-สกุล
หัวหิน	1. อบต.หนองพลับ	นายประจิม วงศ์ศรีเกตุแก้ว นายสนาน อ่วมเมือง นายนิวัช ปรีชา
	2. อบต.หินเหล็กไฟ	นายสุนทร มงคลเกียรติพร นายแก่นนคร ขุนสงคราม นางจิราพร รอดภัย
	3. อบต.ห้วยสัตว์ใหญ่	นายชานิน นิลกลัด นางสุนันทา พิมพ์ไทย นางสาวเพ็ญพักตร์ คุ่มภัย
อำเภอปราณบุรี	1. อบต.ปากน้ำปราณบุรี	นายมานะ เดชวัน นายประจวบ อิ่มข้าว นายขยศ พูลสวัสดิ์
	2. อบต.หนองตาเต้ม	นายสมชาย เจา ประเสริฐ นายคะนอง มะลิสด นายทรงพล ศรีแก้ว
	3. อบต.วังก้ง	นางศิริพร เผ่าพันธุ์ นายจรูญ โพธิ์แก้ว นายประเสริฐ ถิ่นจินวงศ์
อำเภอสามร้อยยอด	1.อบต.สามร้อยยอด	นายเดช อิ่มเกษม นายณรงค์ ยอดแก้ว นายสมบุรณ์ ปรางงาม
	2.อบต.ไร่เก่า	นายเจียน หอมเนียม นายบุญเลิศ พึ่งภักดี นายสมบัติ แก้วกันท์
	3. อบต. ศาลาลัย	นายสุรชัย แทนประเสริฐกุล นายศิริลาภ ลาภส่งผล นายสมศักดิ์ สามเพชรเจริญ

อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	รายชื่อ-สกุล
อำเภอกุยบุรี	1. อบต.กุยบุรี	นายวินัย ไหล่ล้น นายสังวาล แดงโชติ นางสาววาสนา ชูแก้ว
	2. อบต.คอนยายหนู	นายจิรศักดิ์ ตรีสุคนธ์ นายแป้น ชิดเคื่อน นายสมาน เพชรประดับ
	3. .อบต.สามกระทาย	นายทองเบิ้ม ยิ้มใหญ่ นายนบุญสม รวดเร็ว นายชื่น วงศ์เณร
อำเภอเมือง	1.อบต.หาดขาม	นายบุญรอด เขียวเพชร นายนิกร กลิ่นเกลี้ยง นายประยูร กลิ่นเมือง
	2.อบต.ห้วยทราย	นายบุญฤทธิ์ ชูศรี นายคมกฤช สุขโข นายประสิทธิ์ บำรุงสุข
	3. อบต.บ่อนอก	นายอนงค์ แดงโชติ นางวาสนา เขียวคำรพ นายสายัญ ไหล่ล้น
อำเภอทับสะแก	1. อบต.ทับสะแก	นายณรงค์ นาคหาญ นางสำเนียง ดิษสระ นายโชติ เงินแท่ง
	2. อบต.อ่าทอง	นายสวัสดิ์ คงมั่น นายบุญชู เครือแดง นางปราณี พุกมา
	3. อบต.ห้วยยาง	นายชน รักสม นางทิพวรรณ รอดสนิท นายจิต ภู่หุ่น

อำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล	รายชื่อ-สกุล
อำเภอบางสะพาน	1. อบต. กำเหนิดนพคุณ	นายดำรง เกื้อกุล
		นายชินกฤต บัวแก้ว
		นายบุญนำ บัวคลี
	2. อบต. ธงชัย	นายจ่านง ปิ่นศิริ
		นายนิคม ทองแก้ว
		นายสุขใจ โกมินทร์
	3. อบต. ร่อนทอง	นายเดี่ยว อยู่ญาติมาก
		นายรังษิต กิจโน
		นายนิกร รักศิริ
อำเภอบางสะพานน้อย	1. อบต. ปากแพรก	นายสุวัฒน์ นิลดำ
		นายอนุกุล เชื้อชะเอม
		นายสุณา เก็บไว้
	2. อบต. ทรายทอง	นายสัญญา สวัสดิ์พิบูรณ์
		นายสุกกิจ สงวนชาติ
		นายสมบูรณ์ สุขเจริญ
	3. อบต. ไชยราช	นายพิศาล ประเสริฐสุข
		นายประทีป ทั้งศรี
		นายวันชัย โพธิ์พงษ์

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกร
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ และเป็นประเด็นในการอภิปรายกลุ่มย่อย ของ

- () เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ
- () ผู้นำท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ของเกษตรอำเภอ.....
- () ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร.....

ประเด็นที่สัมภาษณ์ อภิปราย

1. สภาพของพื้นที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรใด ?
.....
.....
2. อาชีพการเกษตรที่ต้องการให้ สถานีวิจัยกฤดากร จัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรมให้ได้แก่
หลักสูตรใด ?
.....
.....

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของเกษตรกร
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมัน

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัว

ประเด็นที่สัมภาษณ์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

.....

.....

คำอธิบายหลักสูตร

.....

.....

เนื้อหาสาระ

.....

.....

กิจกรรมการฝึกอบรม

.....

.....

การวัดผลประเมินผล

.....

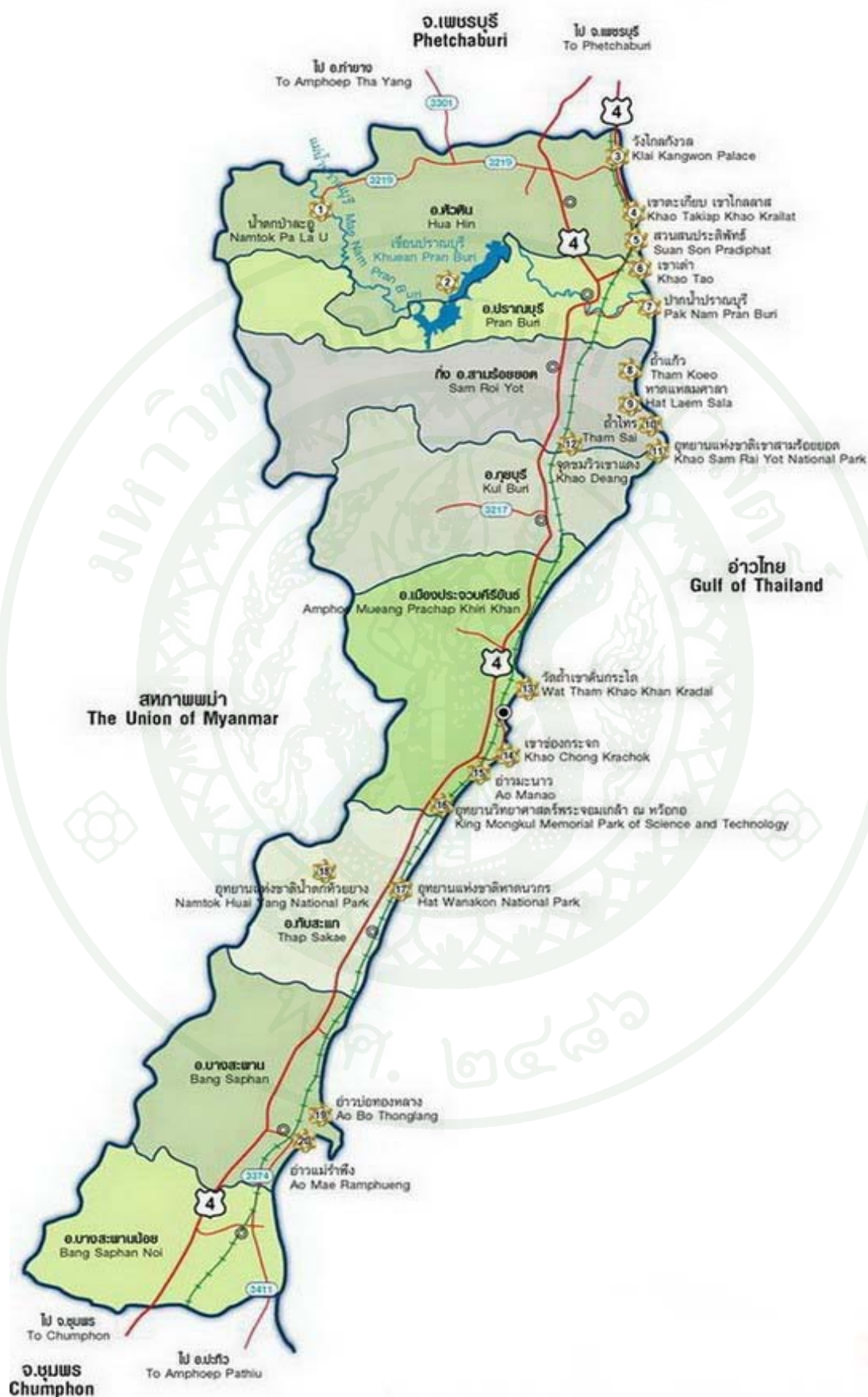
.....

อื่นๆ

.....

.....

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวนิภา เชื้อนควบ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 14 เดือนกันยายน พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	จังหวัดลำพูน
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต เทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัย ล้านนา ลำปาง
ประวัติการทำงาน	นักวิชาการเกษตร ระดับ 6 สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร สถาบันคั่นคว่ำ และพัฒนาระบบนิเวศเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์